

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΝΩΣΙΑΚΩΝ ΠΟΡΩΝ
ΚΑΙ ΥΠΟΔΟΜΩΝ
ΓΕΝ. Δ/ΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
Δ/ΝΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ &
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ
Τμήμα ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ &
ΙΔΙΩΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ
Ταχ. Δ/νση: Σκαλιστήρη 19 & Πατησίων
207^Α
ΤΚ 112 53 Αθήνα
Πληροφορίες: Μελ. Τατούλης
Βασ. Παπακανέλλου
Ευαγ. Κουτσούκου
Τηλ: 210-2124098
210-2124324
210-2124147
e-mail : mtatoulis@minagric.gr
vpapakanellou@minagric.gr
ekoutsoukou@minagric.gr

Αθήνα, 19-02-2025
Α.Π.: 47699
ΦΕΚ: Β' 805/24-02-2025

ΘΕΜΑ : Καθορισμός λεπτομερειών λειτουργίας και εφαρμογής της Παρέμβασης Π3-73-2.3
«Στήριξη για επενδύσεις στη μεταποίηση / εμπορία και/ή ανάπτυξη γεωργικών
προϊόντων του Στρατηγικού Σχεδίου για την Κοινή Αγροτική Πολιτική της Ελλάδας
(ΣΣ ΚΑΠ) 2023-2027»

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

Έχοντας υπόψη:

- 1.** Τον ν. 4914/2022 «Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027, σύσταση Ανώνυμης Εταιρείας «Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων Α.Ε.» και άλλες διατάξεις» (Α' 61) και ιδίως την παρ. 32 του άρθρου 63 αυτού.
- 2.** Το άρθρο 90 του Κώδικα Νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα Κυβερνητικά Όργανα, όπως κυρώθηκε με το πρώτο άρθρο του π.δ. 63/2005 «Κωδικοποίηση της Νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα Κυβερνητικά όργανα» (Α' 98), όπως διατηρήθηκε σε ισχύ με την παρ. 22 του άρθρου 119 του ν. 4622/2019 (Α' 133).
- 3.** Τον ν. 2637/1998 «Σύσταση Οργανισμού Πιστοποίησης Λογαριασμών, Οργανισμού Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων, Οργανισμού Πιστοποίησης και Επίβλεψης Γεωργικών Προϊόντων, Γενικών Διευθύνσεων και θέσεων προσωπικού στο Υπουργείο Γεωργίας και «Εταιρείας Αξιοποίησης Αγροτικής Γης» Α.Ε. και άλλες διατάξεις» (Α' 200), ιδίως των άρθρων 13-29, όπως τροποποιήθηκαν και ισχύουν.

4. Το π.δ. 97/2017 «Οργανισμός Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων» (Α' 138), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
5. Το π.δ. 32/2024 «Διορισμός Υπουργών και Υφυπουργών» (Α' 91).
6. Το π.δ. 40/2021 «Μεταφορά υπηρεσιών και αρμοδιοτήτων μεταξύ Υπουργείων και Γενικών Γραμματειών, σύσταση και μετονομασία Γενικών Γραμματειών» (Α' 100)
7. Την υπ' αριθ. 1040/28.03.2023 απόφαση του Υφυπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ) Άμεσων Ενισχύσεων ΣΣ ΚΑΠ (Β' 2179), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει .
8. Την υπ' αριθ. 3506/18.12.2023 απόφαση του Υφυπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Εθνικοί κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών για τις παρεμβάσεις αγροτικής ανάπτυξης του Στρατηγικού Σχεδίου για την Κοινή Αγροτική Πολιτική 2023.2027 (ΣΣ ΚΑΠ)» (Β' 7144).
9. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 2021/2115 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 2ας Δεκεμβρίου 2021 σχετικά με τη θέσπιση κανόνων για τη στήριξη των στρατηγικών σχεδίων που πρέπει να καταρτίζονται από τα κράτη μέλη στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής (στρατηγικά σχέδια για την ΚΓΠ) και να χρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων (ΕΓΤΕ) και το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και την κατάργηση των κανονισμών (ΕΕ) 1305/2013 και (ΕΕ) 1307/2013 και ιδίως το άρθρο 123 παρ. 4 αυτού (L 435).
10. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 2021/2116 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 2ας Δεκεμβρίου 2021 σχετικά με τη χρηματοδότηση, τη διαχείριση και την παρακολούθηση της κοινής γεωργικής πολιτικής και την κατάργηση του Κανονισμού (ΕΕ) 1306/2013 (L 435), όπως συμπληρώθηκε από τον κανονισμό (ΕΕ) 2022/1172 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά το ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης και ελέγχου στην κοινή γεωργική πολιτική και την εφαρμογή και τον υπολογισμό των διοικητικών κυρώσεων για την αιρεσιμότητα.
11. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων)(L119).
12. Τον Εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) 2021/2290 της Επιτροπής της 21ης Δεκεμβρίου 2021 σχετικά με τη θέσπιση κανόνων για τις μεθόδους υπολογισμού των κοινών δεικτών εκροών και αποτελεσμάτων που καθορίζονται στο παράρτημα Ι του κανονισμού (ΕΕ) 2021/2115 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη θέσπιση κανόνων για τη στήριξη των στρατηγικών σχεδίων που πρέπει να καταρτίζονται από τα κράτη μέλη στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής (στρατηγικά σχέδια για την ΚΓΠ) και να χρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων (ΕΓΤΕ) και το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και την κατάργηση των κανονισμών (ΕΕ) 1305/2013 και (ΕΕ) 1307/2013 (L 458).
13. Τον Εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) 2022/129 της Επιτροπής της 21ης Δεκεμβρίου 2021 για τον καθορισμό κανόνων για τα είδη Παρέμβασης που αφορούν τους ελαιούχους σπόρους, το βαμβάκι και τα υποπροϊόντα της οινοποίησης δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) 2021/2115 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και για τις απαιτήσεις ενημέρωσης, δημοσιότητας και προβολής σχετικά με τη στήριξη της Ένωσης και τα στρατηγικά σχέδια για την ΚΓΠ (L 20).

- 14.** Τον Εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) 2022/1173 της Επιτροπής της 31ης Μαΐου 2022 για τη θέσπιση κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) 2021/2116 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά το ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης και ελέγχου στην κοινή γεωργική πολιτική (L 183).
- 15.** Τον Εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) 2022/1475 της Επιτροπής της 6ης Σεπτεμβρίου 2022 για τον καθορισμό λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) 2021/2115 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά την αξιολόγηση των στρατηγικών σχεδίων για την ΚΓΠ και την παροχή πληροφοριών για σκοπούς παρακολούθησης και αξιολόγησης (L 232).
- 16.** Την υπ' αριθ. C (2022) 8270 final/21.11.2022 Εκτελεστική Απόφαση της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, για την έγκριση του στρατηγικού σχεδίου της Ελλάδας για την ΚΓΠ 2023-2027 σχετικά με την ενωσιακή στήριξη που χρηματοδοτείται από το ΕΓΤΕ και το ΕΓΤΑΑ για την ΚΑΠ, όπως ισχύει.
- 17.** Την υπ' αριθ. 1016/24.03.2023 απόφαση Υφυπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Ορισμός της Διεύθυνσης Προγραμματισμού και Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων ως Ενδιάμεσου Φορέα (ΕΦ) Παρεμβάσεων του Πυλώνα II του ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027 και ανάθεση καθηκόντων σε αυτή» (ΑΔΑ : 6Σ9Μ4653ΠΓ-ΑΓΡ).
- 18.** Την υπ' αριθ. 198558 ΕΞ 2024/31.12.2024 απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών «Καθορισμός των όρων, των προϋποθέσεων, και της διαδικασίας αναφορικά με τη λειτουργία του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος Διαχείρισης Κρατικών Ενισχύσεων (ΟΠΣΚΕ), όπως περιγράφεται στο άρθρο 56 του ν. 4914/2022 (Α' 61)».
- 19.** Το υπ' αριθ. 21192/24.01.2025 έγγραφο Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027 της Γενικής Γραμματείας Ενωσιακών Πόρων και Υποδομών του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Οδηγίες για τη διασφάλιση περί μη σύγκρουσης συμφερόντων στο πλαίσιο του ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027 στο ΟΠΣΚΕ».
- 20.** Το υπ' αριθ. 28647/03.02.2025 έγγραφο της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027 της Γενικής Γραμματείας Ενωσιακών Πόρων και Υποδομών του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.
- 21.** Το υπ' αριθ. 9523/06.02.2025 έγγραφο του Οργανισμού Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε.).
- 22.** Το γεγονός ότι από τις διατάξεις της παρούσας δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού.
- 23.** Το γεγονός ότι με τις διατάξεις της παρούσας θεσπίζεται νέα διοικητική διαδικασία με επίσημο τίτλο «Λειτουργία και εφαρμογή της Παρέμβασης Π3-73-2.3 «Στήριξη για επενδύσεις στη μεταποίηση / εμπορία και/ή ανάπτυξη γεωργικών προϊόντων του Στρατηγικού Σχεδίου για την Κοινή Αγροτική Πολιτική της Ελλάδας (ΣΣ ΚΑΠ) 2023-2027»».

Αποφασίζει

Άρθρο 1

Σκοπός

Σκοπός της παρούσας είναι ο καθορισμός των λεπτομερειών λειτουργίας και εφαρμογής της Παρέμβασης Π3-73-2.3 «Στήριξη για επενδύσεις στη μεταποίηση/εμπορία και/ή ανάπτυξη γεωργικών προϊόντων του Στρατηγικού Σχεδίου για την Κοινή Αγροτική Πολιτική 2023-2027» (εφεξής Παρέμβαση).

Άρθρο 2

Στόχος, γεωγραφική περιοχή εφαρμογής και είδος στήριξης

1. Η Παρέμβαση αφορά στη στήριξη των δικαιούχων που δραστηριοποιούνται στη μεταποίηση/εμπορία και/ή ανάπτυξη γεωργικών προϊόντων, εφαρμόζεται οριζόντια σε όλη την Χώρα και συνεισφέρει στους ακόλουθους στόχους :
 - α) ενίσχυση του προσανατολισμού στην αγορά και αύξηση της ανταγωνιστικότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, τόσο βραχυπρόθεσμα όσο και μακροπρόθεσμα, συμπεριλαμβανομένης της μεγαλύτερης εστίασης στην έρευνα, την τεχνολογία και την ψηφιοποίηση,
 - β) βελτίωση της θέσης του γεωργού στην αξιακή αλυσίδα,
 - γ) προώθηση της απασχόλησης, της ανάπτυξης, της ισότητας των φύλων, συμπεριλαμβανομένης της συμμετοχής των γυναικών στη γεωργία, της κοινωνικής ένταξης, της τοπικής ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές, της κυκλικής βιοοικονομίας και της αειφόρου δασοκομίας,
 - δ) βελτίωση της ανταπόκρισης της γεωργίας της Ένωσης στις απαιτήσεις της κοινωνίας σχετικά με τα τρόφιμα και την υγεία, συμπεριλαμβανομένων των υψηλής ποιότητας, ασφαλών και θρεπτικών τροφίμων που παράγονται με βιώσιμο τρόπο, μείωση της σπατάλης τροφίμων, καθώς και βελτίωση της καλής διαβίωσης των ζώων και καταπολέμηση της αντοχής στα αντιμικροβιακά,
 - ε) αύξηση της παραγωγής/τυποποίησης/μεταποίησης προϊόντων ΠΟΠ – ΠΓΕ και προϊόντων με εθνικά σήματα πιστοποίησης,
 - στ) ενίσχυση της θέσης των αγροδιατροφικών προϊόντων στις αγορές του εξωτερικού,
 - ζ) αύξηση της προστιθέμενης αξίας των γεωργικών προϊόντων που ανήκουν σε κλάδους της μεταποίησης,
 - η) ενσωμάτωση διαδικασιών καινοτομίας, διαδικασιών φιλικών προς το περιβάλλον που περιορίζουν το φαινόμενο της κλιματικής αλλαγής καθώς και στη χρήση νέων τεχνολογιών,
 - θ) διατήρηση και δημιουργία θέσεων εργασίας.
2. Η Παρέμβαση συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (εφεξής ΕΓΤΑΑ) και το Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (εφεξής ΑΠΔΕ). Η στήριξη παρέχεται με τη μορφή επιχορήγησης και δύναται να συνδυαστεί με χρηματοδοτικά εργαλεία. Δύναται να χορηγηθεί προκαταβολή έως και 50 % της εγκεκριμένης δημόσιας ενίσχυσης που υπολείπεται για την ολοκλήρωση της πράξης, σύμφωνα με το άρθρο 44 παρ. 3 του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/2116 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

Άρθρο 3

Ορισμοί

Για τους σκοπούς της παρούσας ισχύουν οι ορισμοί:

- α) «Αίτηση πληρωμής»: Η αίτηση που υποβάλλει ο δικαιούχος προκειμένου, μετά από σχετικό έλεγχο από τις αρμόδιες Υπηρεσίες, να του καταβληθεί η αναλογούσα δημόσια ενίσχυση. Η αίτηση συμπεριλαμβάνει και τα απαιτούμενα κατά περίπτωση δικαιολογητικά.
- β) «Αίτηση στήριξης»: Η αίτηση που υποβάλλει ο δυνητικός δικαιούχος προκειμένου μετά την επιλογή της από τις αρμόδιες υπηρεσίες να υπαχθεί στο καθεστώς ενίσχυσης. Στην αίτηση συμπεριλαμβάνονται και τα απαιτούμενα κατά περίπτωση δικαιολογητικά.
- γ) «Απόφαση ένταξης πράξης»: Η απόφαση που περιγράφει τους όρους και τις προϋποθέσεις υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου η οποία γίνεται αυτοδίκαια αποδεκτή.

- δ)** «Ανάκτηση»: Η επιστροφή των αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών από τον λαβόντα για μη νόμιμη αιτία.
- ε)** «Αχρεωστήτως καταβληθέν ποσό»: Κάθε δαπάνη στην οποία δεν αντιστοιχεί ίσης ή μεγαλύτερης αξίας παραδοθέν προϊόν, έργο ή υπηρεσία σύμφωνα με τους όρους της ατομικής απόφασης ένταξης πράξης με την οποία αναλήφθηκε η υποχρέωση της δαπάνης.
- στ)** «Γεωργικά Προϊόντα»: Τα προϊόντα που απαριθμούνται στο παράρτημα Ι της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με εξαίρεση τα προϊόντα αλιείας και υδατοκαλλιέργειας που απαριθμούνται στο παράρτημα Ι του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1379/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Δεκεμβρίου 2013.
- ζ)** «Γνωμοδοτική Επιτροπή Αξιολόγησης των αιτήσεων στήριξης (εφεξής ΓΕΑΑΣ)»: η Επιτροπή της παρ. 1 του άρθρου 10 της παρούσας.
- η)** «Δημοσιονομική διόρθωση»: Η ακύρωση του συνόλου ή μέρους της ενωσιακής ή και εθνικής συμμετοχής σε ένα έργο ή πράξη, στο πλαίσιο της συγχρηματοδότησής του από το ΣΣ ΚΑΠ, η οποία είναι ανάλογη της παράτυπης δαπάνης που διαπιστώνεται.
- θ)** «Διευκρινίσεις αίτησης στήριξης»: Τα στοιχεία που ζητούνται με σκοπό την αποσαφήνιση των υποβληθέντων στοιχείων και την καλύτερη κατανόηση του περιεχομένου της αίτησης στήριξης.
- ι)** «Δικαιούχος»: Δημόσιος ή ιδιωτικός φορέας, οντότητα με ή χωρίς νομική προσωπικότητα, ή φυσικό πρόσωπο ή , στο πλαίσιο του ΣΣ ΚΑΠ, και ομάδα φυσικών ή νομικών προσώπων, που έχει την ευθύνη για την έναρξη ή για την έναρξη και την υλοποίηση πράξεων.
- ια)** «Εκσυγχρονισμός μονάδας»: Η αντικατάσταση και/ή συμπλήρωση μηχανολογικού εξοπλισμού και/ή επέκταση δυναμικότητας (εφόσον καλύπτεται από τις απαραίτητες κάθε φορά αδειοδοτήσεις) ενεργών και ανενεργών μονάδων.
- ιβ)** «Εμπορία γεωργικών προϊόντων»: Η κατοχή ή η έκθεση με σκοπό την πώληση, η προσφορά προς πώληση, η παράδοση ή η κατά οποιονδήποτε άλλο τρόπο διάθεση στην αγορά, με εξαίρεση την πρώτη πώληση εκ μέρους του πρωτογενούς παραγωγού σε μεταπωλητές ή μεταποιητικές επιχειρήσεις και κάθε δραστηριότητα προκειμένου να προετοιμαστεί το προϊόν για την εν λόγω πρώτη πώληση. Η πώληση από πρωτογενή παραγωγό σε τελικούς καταναλωτές θεωρείται εμπορία μόνο αν πραγματοποιείται σε χωριστές εγκαταστάσεις ειδικά προοριζόμενες για τον σκοπό αυτό.
- ιγ)** «Ενδιάμεσος φορέας»: Δημόσιος ή ιδιωτικός φορέας που ενεργεί υπό την ευθύνη Διαχειριστικής Αρχής ή εκτελεί λειτουργίες ή καθήκοντα εξ ονόματος μιας τέτοιας αρχής.
- ιδ)** «Επιτροπή Εξέτασης Προσφυγών (εφεξής ΕΕΠ)»: η Επιτροπή της παρ. 3 του άρθρου 10.
- ιε)** «Ημερομηνία χορήγησης της ενίσχυσης »: η ημερομηνία της απόδοσης, στον δικαιούχο, του έννομου δικαιώματος να δεχτεί την ενίσχυση σύμφωνα με το εφαρμοστέο καθεστώς
- ιστ)** «Μεταποίηση γεωργικού προϊόντος σε γεωργικό»: Κάθε επέμβαση επί γεωργικού προϊόντος που περιλαμβάνεται στο παράρτημα Ι της Συνθήκης από την οποία προκύπτει ένα επίσης γεωργικό προϊόν που περιλαμβάνεται στο παράρτημα Ι της Συνθήκης, με εξαίρεση τις εργασίες εντός της γεωργικής εκμετάλλευσης που είναι αναγκαίες για την προετοιμασία ενός προϊόντος ζωικής ή φυτικής προέλευσης για την πρώτη πώληση.
- ιζ)** «Μετεγκατάσταση μονάδας»: η μεταφορά της συνολικής δραστηριότητας ή μέρους αυτής ενεργών και ανενεργών μονάδων από μια περιοχή σε άλλη.
- ιη)** «Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Διαχείρισης Κρατικών Ενισχύσεων (εφεξής ΟΠΣΚΕ)»: Το πληροφοριακό σύστημα του άρθρου 56 του ν.4914/2022 το οποίο περιλαμβάνει τις διαδικασίες και τα δεδομένα που απαιτούνται για τη διαχείριση, τον έλεγχο

και την υλοποίηση των δράσεων κρατικών ενισχύσεων και ήσσονος σημασίας, σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 1407/2013, τον Κανονισμό (ΕΕ) 1408/2013 και τον Κανονισμό (ΕΕ) 717/2014 της Επιτροπής.

- ιθ)** «Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (εφεξής ΟΠΣ ΚΑΠ)»: Το πληροφοριακό σύστημα του άρθρου 58 του ν.4914/2022, στο οποίο καταχωρίζονται κυρίως δεδομένα που αφορούν στις διαδικασίες και τα στοιχεία προγραμματισμού, διαχείρισης, ελέγχου και υλοποίησης της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής.
- κ)** «Παρατυπία»: Κάθε παράβαση του εφαρμοστέου δικαίου, η οποία προκύπτει από πράξη ή παράλειψη οικονομικού φορέα και ζημιώνει ή ενδέχεται να ζημιώσει τον προϋπολογισμό της Ένωσης με καταλογισμό αδικαιολόγητων δαπανών στον εν λόγω προϋπολογισμό.
- κα)** «Περατωθείσα πράξη»: Πράξη που έχει ολοκληρωθεί φυσικά ή υλοποιηθεί πλήρως, και για την οποία έχουν πραγματοποιηθεί όλες οι σχετικές πληρωμές από τους δικαιούχους και έχει καταβληθεί στους δικαιούχους η αντίστοιχη δημόσια συνεισφορά.
- κβ)** «Πράξη»: Έργο, σύμβαση, δράση ή ομάδα έργων που επιλέγονται στο πλαίσιο των σχετικών Προγραμμάτων ή του ΣΣ ΚΑΠ, β) στο πλαίσιο των χρηματοδοτικών μέσων, η συνεισφορά του Προγράμματος ή του ΣΣ ΚΑΠ σε ένα χρηματοδοτικό μέσο και η επακόλουθη χρηματοδοτική στήριξη που παρέχεται στους τελικούς αποδέκτες από το εν λόγω χρηματοδοτικό μέσο.
- κγ)** «Προβληματική επιχείρηση»: Η επιχείρηση που δεν είναι ικανή να ανακόψει τη ζημιογόνο πορεία της με δικούς της οικονομικούς πόρους ή με πόρους που εξασφαλίζει από τους ιδιοκτήτες/μέτοχους και τους πιστωτές της. Χωρίς εξωτερική παρέμβαση από το κράτος, θα οδηγηθεί προς μια σχεδόν βέβαιη οικονομική εξαφάνιση βραχυπρόθεσμα ή μεσοπρόθεσμα.
- κδ)** «Προφανές σφάλμα»: Ως περιπτώσεις προφανών σφαλμάτων είναι δυνατόν να αναγνωρίζονται ενδεικτικά αναριθμητισμοί ή αναγραμματισμοί, λάθη στα δεκαδικά ψηφία, λάθος στον Αριθμό Φορολογικού Μητρώου (ΑΦΜ) ή στο όνομα του δικαιούχου.
- κε)** «Πρωτογενής γεωργική παραγωγή»: η παραγωγή προϊόντων του εδάφους και της κτηνοτροφίας που απαριθμούνται στο παράρτημα Ι της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, χωρίς να εκτελούνται περαιτέρω εργασίες που μεταβάλλουν τη φύση αυτών των προϊόντων.
- κστ)** «ΣΣ ΚΑΠ»: Το Στρατηγικό Σχέδιο για την Κοινή Αγροτική Πολιτική που λαμβάνει χρηματοδοτική στήριξη από το ΕΓΤΕ και το ΕΓΤΑΑ.
- κζ)** «Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου» (ΣΔΕ): Οι διοικητικές αρχές που έχουν οριστεί ως αρμόδιες για τη διαχείριση και τον έλεγχο των Προγραμμάτων ή του ΣΣ ΚΑΠ, οι οποίες βρίσκονται σε αλληλεξάρτηση και είναι διαρθρωμένες με συγκεκριμένη οργανωτική δομή, καθώς και το πλαίσιο κανόνων και διαδικασιών που πρέπει να εφαρμόζονται με βάση το εφαρμοστέο δίκαιο για τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση των πόρων και την υλοποίηση των πράξεων.
- κη)** «Συμπληρωματικά στοιχεία αίτησης στήριξης»: Τα στοιχεία που ενώ προβλέπονται στην πρόσκληση, δεν υποβλήθηκαν και έχουν εκδοθεί πριν την υποβολή της αίτησης στήριξης.

Άρθρο 4 **Φορείς**

Ως αρμόδιοι φορείς της Παρέμβασης ορίζονται οι εξής :

1. Η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Στρατηγικού Σχεδίου Κοινής Αγροτικής Πολιτικής 2023-2027 (εφεξής ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ) της Γενικής Γραμματείας Ενωσιακών Πόρων και Υποδομών του Υπουργείου

Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, ως Διαχειριστική Αρχή, η οποία ασκεί όλες τις αρμοδιότητες που προβλέπονται στον Κανονισμό (ΕΕ) 2021/2115, σύμφωνα με το άρθρο 12 του ν. 4914/2022.

2. Ο Οργανισμός Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (εφεξής ΟΠΕΚΕΠΕ), ως Οργανισμός Πληρωμών, ο οποίος ασκεί όλες τις αρμοδιότητες που προβλέπονται στο άρθρο 9 του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/2116, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 16 του ν. 4914/2022.
3. Η Διεύθυνση Προγραμματισμού και Επιχειρησιακών Προγραμμάτων της Γενικής Διεύθυνσης Αγροτικής Ανάπτυξης του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, ως Ενδιάμεσος Φορέας (εφεξής ΕΦ), σύμφωνα με την υπ' αριθ. 1016/24-03-2023 απόφαση του Υφυπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

Άρθρο 5

Δράσεις, ενισχυόμενοι κλάδοι και δικαιούχοι

1. Δικαιούχοι της Παρέμβασης είναι οι πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, όπως αυτές ορίζονται στην Σύσταση 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής (L 124), καθώς και οι μεγάλες επιχειρήσεις. Είναι επιλέξιμη κάθε μορφή επιχείρησης του προηγούμενου εδαφίου, η οποία έχει την υποχρέωση τήρησης βιβλίων Β' ή Γ' κατηγορίας, με εξαίρεση τις επιχειρήσεις που λειτουργούν υπό τη μορφή της κοινωνίας, της εταιρείας αστικού δικαίου και της κοινοπραξίας.
2. Οι πρώτες ύλες και τα τελικά προϊόντα που ενισχύονται, αποτελούν προϊόντα του παραρτήματος Ι της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (εφεξής ΣΛΕΕ) (γεωργικά προϊόντα) και δύνανται να ανήκουν στους ακόλουθους κλάδους : Κρέας, Γάλα, Αυγά, Μέλι, Αναπνήση κουκουλιών, Ζωοτροφές, Δημητριακά, Ελαιούχα Προϊόντα, Οπωροκηπευτικά, Οίνος, Ξύδι, Άνθη, Φαρμακευτικά & Αρωματικά Φυτά, Σπόροι & Πολλαπλασιαστικό Υλικό, όπως περιγράφονται στο Παράρτημα Ι της ΣΛΕΕ. Ο ΕΦ δύνανται να προκηρύξει ορισμένους από τους κλάδους αυτούς, ανάλογα με τα προβλεπόμενα στο ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027, σύμφωνα με τους επιμέρους περιορισμούς του εθνικού ή ενωσιακού θεσμικού πλαισίου, τις εκάστοτε ανάγκες και τους διαθέσιμους πόρους.
3. Στο πλαίσιο της Παρέμβασης ενισχύονται ιδρύσεις, εκσυγχρονισμοί, επεκτάσεις, και μετεγκαταστάσεις μονάδων παραγωγής και αποθηκευτικών χώρων, συγχωνεύσεις μονάδων, μονάδες διαχείρισης υποπροϊόντων υπό την προϋπόθεση ότι η πρώτη ύλη και το παραγόμενο τελικό προϊόν είναι γεωργικά προϊόντα, λαμβάνοντας υπόψη τη χρηματοδότηση μέσω της Κοινής Οργάνωσης Αγοράς (εφεξής ΚΟΑ) ανά κλάδο και μέσω άλλων αναπτυξιακών προγραμμάτων.
4. Στην περίπτωση εκσυγχρονισμού μονάδων παραγωγής ανόργανων συμπληρωματικών ζωοτροφών δεν επιτρέπεται αύξηση δυναμικότητας σε ποσοστό άνω του 20%. Οι μονάδες θα πρέπει να είναι εγγεγραμμένες/εγκεκριμένες σύμφωνα με την υπ' αριθ. 340668/26-11-2008 κοινή υπουργική απόφαση (2422 Β').
5. Οι μετεγκαταστάσεις και οι συγχωνεύσεις μονάδων συνοδεύονται απαραίτητα και από εκσυγχρονισμό αυτών. Οι δικαιούχοι που μετεγκαθίστανται σε νέα θέση υποχρεούνται με την ολοκλήρωση της υλοποίησης της αίτησης στήριξης να διακόψουν τη λειτουργία των παλαιών εγκαταστάσεων και να μην επαναλειτουργήσουν στην παλαιά θέση για τον ίδιο κλάδο.
6. Στο πλαίσιο της Παρέμβασης δεν ενισχύονται:
 - α) αιτήσεις στήριξης που αφορούν την πρωτογενή γεωργική παραγωγή,
 - β) η μεταποίηση /εμπορία και/ή ανάπτυξη προϊόντων κάνναβης,
 - γ) ο εκκοκκισμός βάμβακος,
 - δ) η μεταποίηση /εμπορία και/ή ανάπτυξη αλιευτικών προϊόντων,
 - ε) η παραγωγή υλικών φύτευσης,

- στ)** η παρασκευή προϊόντων με βάση το αλεύρι,
- ζ)** η παρασκευή προϊόντων διατροφής, πλην εκείνων που περιλαμβάνονται στο παράρτημα Ι της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης,
- η)** η μεταποίηση /εμπορία /συσκευασία και/ή ανάπτυξη προϊόντων καφέ,
- θ)** η ίδρυση ελαιοτριβείων. Κατ' εξαίρεση μονάδες ελαιοτριβείων που έχουν παύσει τη λειτουργία τους, μπορούν να προβούν σε εκσυγχρονισμό στο πλαίσιο της Παρέμβασης και να επαναλειτουργήσουν με την ίδια δραστηριότητα και δυναμικότητα, είτε στην υφιστάμενη θέση είτε σε νέα θέση, εντός της ίδιας Περιφερειακής Ενότητας εφόσον καλύπτονται από τις απαραίτητες κάθε φορά αδειοδοτήσεις. Στην περίπτωση μεταφοράς τους σε νέα θέση οι παλιές εγκαταστάσεις παύουν να λειτουργούν και δεν είναι δυνατή η επαναλειτουργία τους ως ελαιοτριβείο,
- ι)** η ίδρυση σφαγείων. Κατ' εξαίρεση ενισχύεται: α) η ίδρυση σφαγείων, δυναμικότητας μέχρι 400 τόνους κρέατος/έτος στις νησιωτικές περιοχές και β) η ίδρυση σφαγείων πουλερικών σε ορεινές ή νησιωτικές περιοχές,
- ια)** η ίδρυση εμφιαλωτηρίων οίνου.

Άρθρο 6

Προϋποθέσεις Επιλεξιμότητας Δαπανών - Επιλέξιμες και μη επιλέξιμες δαπάνες

- 1.** Οι δαπάνες που υποβάλλονται προς ενίσχυση από τους δυνητικούς δικαιούχους πρέπει να πληρούν τις ακόλουθες προϋποθέσεις:
 - α)** να αφορούν αποκλειστικά την προς στήριξη επιχείρηση,
 - β)** να έχουν εύλογο κόστος υλοποίησης,
 - γ)** να υλοποιούνται και εξοφλούνται στο σύνολό τους, μετά την ημερομηνία οριστικοποίησης στο ΟΠΣΚΕ της υποβολής αίτησης στήριξης σύμφωνα με το άρθρο 6 της υπ' αριθ. 3506/18-12-2023 απόφασης του Υφυπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Κατ' εξαίρεση οι γενικές /άυλες δαπάνες, όπως αυτές περιγράφονται στο εδάφιο ιβ της παρ. 4 του παρόντος θεωρούνται επιλέξιμες και συγχρηματοδοτούνται εφόσον έχουν πραγματοποιηθεί μετά την 1^η Ιανουαρίου του 2023. Ο δικαιούχος έχει τη δυνατότητα να ξεκινήσει την υλοποίηση των εργασιών/δαπανών μετά την ημερομηνία οριστικοποίησης στο ΟΠΣΚΕ της υποβολής της αίτησης στήριξης και πριν την έκδοση της απόφασης ένταξης στην Παρέμβαση, με δική του ευθύνη.
- 2.** Για την τεκμηρίωση του εύλογου κόστους των αιτούμενων δαπανών οι δυνητικοί δικαιούχοι υποβάλλουν:
 - α)** δύο (2) συγκρίσιμες προσφορές για τις κτηριακές εγκαταστάσεις, τις εργασίες διαμόρφωσης περιβάλλοντος χώρου και τις γενικές/άυλες δαπάνες, από τις οποίες προτείνεται η οικονομικότερη,
 - β)** τρεις (3) συγκρίσιμες προσφορές για όλες τις υπόλοιπες δαπάνες που περιλαμβάνονται στην αίτηση στήριξης, από τις οποίες προτείνεται η οικονομικότερη.
 Οι προσφορές που προσκομίζονται πρέπει να προέρχονται από ανεξάρτητους οικονομικούς φορείς. Αποκλείονται οικονομικές προσφορές που προσκομίζονται από εταιρίες, συνεργαζόμενες ή συνδεδεμένες επιχειρήσεις της δικαιούχου.
- 3.** Ο δικαιούχος έχει τη δυνατότητα να προβεί στην αλλαγή προμηθευτή ή παρόχου υπηρεσίας, υπό την προϋπόθεση ότι δεν μεταβάλλονται οι προδιαγραφές, τα τεχνικά χαρακτηριστικά και η δυναμικότητα του εγκεκριμένου μηχανολογικού εξοπλισμού ή οι απαιτήσεις της εγκεκριμένης

υπηρεσίας, τα οποία τεκμηριώνονται από τεχνική έκθεση που συνοδεύει το νέο εξοπλισμό. Το τυχόν επιπλέον κόστος επιβαρύνει αποκλειστικά τον δικαιούχο.

4. Στο πλαίσιο της Παρέμβασης είναι επιλέξιμες προς στήριξη οι παρακάτω δαπάνες:

- α)** Αγορά οικοπέδου χωρίς κτίσμα υπό την προϋπόθεση ότι το ύψος της δαπάνης δεν υπερβαίνει το 10% των συνολικών επιλέξιμων δαπανών της επένδυσης.
- β)** Κατασκευή ή βελτίωση κτηριακών εγκαταστάσεων. Είναι επιλέξιμοι οι οικίσκοι φύλαξης εμβαδού μέχρι 15 τ.μ..
- γ)** Διαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου προκειμένου να εξυπηρετούνται οι ανάγκες της μονάδας εντός των ορίων του οικοπέδου υλοποίησης της πράξης.
- δ)** Αγορά, μεταφορά και εγκατάσταση εξοπλισμού, εφόσον τεκμηριώνεται η αναγκαιότητά του για τη λειτουργία της μονάδας, συμπεριλαμβανομένου και του εξοπλισμού εργαστηρίων. Οι δαπάνες που αφορούν σε ιδιοκατασκευή μηχανολογικού εξοπλισμού θεωρούνται επιλέξιμες, εφόσον ο συγκεκριμένος εξοπλισμός διαθέτει ανεξίτηλο σειριακό αριθμό (serial number- SN) εντός ειδικού μόνιμου μεταλλικού πλαισίου.
- ε)** Αγορά, μεταφορά και εγκατάσταση εξοπλισμού παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές για τις ανάγκες της επιχείρησης, εξοικονόμησης ύδατος και ενέργειας, μείωσης εκπομπών αερίου θερμοκηπίου. Ο εν λόγω εξοπλισμός δεν ενισχύεται ως μεμονωμένη δράση αλλά ως τμήμα της συνολικής παραγωγικής επένδυσης.
- στ)** Αγορά, μεταφορά και εγκατάσταση εξοπλισμού επεξεργασίας των αποβλήτων (υγρών, στερών και αερίων) στις υφιστάμενες μονάδες μεταποίησης γεωργικών προϊόντων. Ο εξοπλισμός αυτός ενισχύεται και ως μεμονωμένη δράση. Οι μεταποιητικές μονάδες, που εμπίπτουν στην παρ. 2 του άρθρου 5 υποβάλλουν αίτηση στήριξης και για μεμονωμένες δαπάνες της εν λόγω κατηγορίας.
- ζ)** Δαπάνες σύνδεσης με δίκτυα ηλεκτροδότησης, υδροδότησης, τηλεφωνίας, γεωθερμίας που πραγματοποιούνται εντός των ορίων του οικοπέδου υλοποίησης της πράξης.
- η)** Αγορά καινούργιων οχημάτων και συγκεκριμένα:
 - i.** οχημάτων μεταφοράς προϊόντων ειδικού τύπου τα οποία, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, θεωρούνται απαραίτητα για τη λειτουργία της επιχείρησης προκειμένου να διασφαλίζεται η ποιότητα και η υγιεινή του προϊόντος (αφορά στην πρώτη ύλη ως γεωργικό προϊόν και στο παραγόμενο τελικό προϊόν/υποπροϊόν ως γεωργικό προϊόν). Ενδεικτικά αναφέρονται:
 - ισοθερμικά βυτία αναγκαία για τη μεταφορά του γάλακτος προς τον χώρο τυποποίησης – μεταποίησης,
 - βυτιοφόρα αυτοκίνητα μεταφοράς ελαιοπυρήνα και υγρών αποβλήτων ελαιοτριβείων
 - ψυγεία αποκλειστικά για χονδρεμπορία προϊόντων,
 Το ύψος των δαπανών για την αγορά οχημάτων, δεν υπερβαίνει το 10% του αιτούμενου προϋπολογισμού της αίτησης στήριξης.
 - ii.** μέσων εσωτερικής μεταφοράς που καλύπτουν τις ανάγκες της επένδυσης. Ενδεικτικά αναφέρονται:
 - περνοφόρα,
 - παλετοφόρα,
 - ανυψωτικά.
- θ)** Απόκτηση πιστοποιητικών διασφάλισης ποιότητας από αρμόδιους οργανισμούς (όπως ISO, HACCP, BRC Global Standards, IFS, GLOBAL G.A.P.).

- ι) Αγορά, μεταφορά και εγκατάσταση εξοπλισμού μηχανογράφησης, γραφείων και ασφάλειας επιχείρησης (ενδεικτικά αναφέρονται αγορά τηλεφωνικών εγκαταστάσεων, δικτύων ενδοεπικοινωνίας, ηλεκτρονικών υπολογιστών, tablet πωλήσεων και περιφερειακών μηχανημάτων, φωτοτυπικών, συστημάτων ασφαλείας εγκαταστάσεων, συστημάτων πυροσβεστικής προστασίας εγκαταστάσεων).
- ια) Απόκτηση ή ανάπτυξη λογισμικού (ERP/CRM/SCADA/PLC κ.α.) και αποκτήσεις διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, αδειών, δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, εμπορικών σημάτων, δημιουργία αναγνωρίσιμου σήματος (ετικέτας) του προϊόντος, έρευνα αγοράς για τη διαμόρφωση της εικόνας του προϊόντος (συσκευασία, σήμανση).
- ιβ) Γενικές και άυλες δαπάνες, όπως αμοιβές αρχιτεκτόνων, μηχανικών, συμβολαιογράφων, δικηγόρων, συμβούλων, αμοιβές εκπόνησης μελετών για την περιβαλλοντική αδειοδότηση, τη μείωση αποτυπώματος άνθρακα, την οικονομική βιωσιμότητα και τη σκοπιμότητα. Οι δαπάνες αυτές είναι επιλέξιμες εφόσον συνδέονται άμεσα και κατ' αποκλειστικότητα με την εκτέλεση της πράξης και είναι αναγκαίες για την προετοιμασία, την εκτέλεσή της ή/και την αποπληρωμή της. Το ύψος των γενικών και άυλων δαπανών συνολικά, δεν υπερβαίνει το 10% του αιτούμενου προϋπολογισμού της αίτησης στήριξης. Η αμοιβή του συμβούλου για την σύνταξη της αίτησης στήριξης και την παρακολούθηση της υλοποίησης της πράξης υπολογίζεται ως ποσοστό του προϋπολογισμού της αίτησης στήριξης, με ανώτατο όριο:
 - i. 3% για αίτηση στήριξης από 400.001,00 ευρώ μέχρι 2.000.000,00 ευρώ, και
 - ii. 2% για το επιπλέον ποσό της αίτησης στήριξης από 2.000.001,00 ευρώ μέχρι 5.000.000,00 ευρώ.

Στο πλαίσιο της Παρέμβασης είναι μη επιλέξιμες προς στήριξη οι παρακάτω δαπάνες:

- α) Μίσθωση κτηριακών εγκαταστάσεων παλαιών ή καινούργιων, ανεξάρτητα από την πιθανή προηγούμενη χρήση τους.
- β) Δαπάνες ανέγερσης ή εκσυγχρονισμού κτιριακών εγκαταστάσεων και εργασίες διαμόρφωσης χώρων στους κλάδους που δραστηριοποιούνται οργανώσεις παραγωγών που υλοποιούν επιχειρησιακό σχέδιο, με εξαίρεση την ανέγερση νέων κτιριακών εγκαταστάσεων για τους κλάδους των Οπωροκηπευτικών και του Οίνου καθώς και οι ΟΕΦ στον κλάδο του Ελαιολάδου και της Επιτραπέζιας Ελιάς σύμφωνα με τα αναφερόμενα στα κεφάλαια 3.5.1, 3.5.3 και 3.5.5 του ΣΣΚΑΠ.
- γ) Έργα συντήρησης κτηριακών εγκαταστάσεων, υπό την έννοια των μεμονωμένων επιδιορθώσεων που ανακύπτουν από τη λειτουργία της επιχείρησης και έργα συντήρησης μηχανολογικού εξοπλισμού.
- δ) Προσωρινά έργα μη αμέσως συνδεόμενα με την εκτέλεση της πράξης (πχ προσωρινό υπόστεγο για τη φύλαξη υλικών, κ.λπ.).
- ε) Εργασίες πρασίνου (δενδροφυτεύσεις, παρτέρια, γκαζόν, κ.λπ.) καθώς και έργα διακόσμησης και καλλωπισμού.
- στ) Έργα οδοποιίας εκτός των ορίων του οικοπέδου υλοποίησης της πράξης.
- ζ) Πάσης φύσεως έξοδα και εισφορές, ασφαλιστικές εισφορές, φόροι, τέλη, δημοσιονομικές επιβαρύνσεις, ΦΠΑ που ανακτάται, αποζημιώσεις, ασφάλιστρα υπέρ τρίτων.
- η) Αγορά, μεταφορά και εγκατάσταση εξοπλισμού μηχανουργείου ή αναψυχής (όπως εξοπλισμός αναπαραγωγής ήχου και εικόνας κ.λπ.).
- θ) Αγορά, μεταφορά και εγκατάσταση λοιπού εξοπλισμού γραφείων (αριθμομηχανές, έπιπλα κ.λπ.) εκτός των αναφερομένων στην περ. ι της παρ. 4 του παρόντος.
- ι) Αγορά, μεταφορά και εγκατάσταση υλικών αποσβέσιμων σε διάρκεια μικρότερη του έτους

- ια)** Αγορά, μεταχειρισμένων οχημάτων και μεταχειρισμένου εξοπλισμού.
- ιβ)** Δαπάνες για απλή αντικατάσταση μηχανολογικού εξοπλισμού, παρόμοιας κατηγορίας, μεγέθους ή δυναμικότητας, ακόμη και όταν γίνεται με εγκατάσταση καινούργιου, εφόσον ο εξοπλισμός που αντικαθίσταται δεν έχει αποσβεστεί.
- ιγ)** Δαπάνες των υποβαλλόμενων αιτήσεων στήριξης που χρηματοδοτούνται από άλλο επενδυτικό πρόγραμμα.
- ιδ)** Δαπάνες, η υλοποίηση των οποίων δεν εγκρίθηκε κατά τον διοικητικό έλεγχο αξιολόγησης της αίτησης στήριξης ή της αίτησης τροποποίησης.
- ιε)** Υπερβάσεις κόστους δαπανών εκτός από τις περιπτώσεις που έχουν γίνει αποδεκτές στο πλαίσιο αξιολόγησης αίτησης τροποποίησης του δικαιούχου.
- ιστ)** Αμοιβές προσωπικού.
- ιζ)** Η εκπαίδευση του προσωπικού του δικαιούχου εκτός της περίπτωσης που αφορά την απόκτηση πιστοποιητικών (πχ HACCP) ή την εκπαίδευσή τους σε νέες τεχνολογίες.
- ιη)** Δαπάνες που αφορούν την αύξηση της δυναμικότητας σε κλάδους όπου υπάρχει περιορισμός στην παραγωγή (π.χ. από την ΚΟΑ γεωργικών προϊόντων).
- ιθ)** Δαπάνες αποξήλωσης και καθαίρεσης γενικότερα.
 - κ)** Δαπάνες για τον καθαρισμό της αρχικής θέσης σε περιπτώσεις μετεγκατάστασης και κόστος αποξήλωσης και μεταφοράς του παλαιού εξοπλισμού ή μέρος αυτού στη νέα θέση.
- κα)** Δαπάνες που αφορούν την κατασκευή ιστοσελίδας και της δημιουργίας εντύπου διαφημιστικού υλικού της μεταποιητικής μονάδας.
- κβ)** Δαπάνες που αφορούν σε υποδομές και εξοπλισμό για τη διαμόρφωση επισκέψιμων εκθεσιακών και συνεδριακών χώρων, χώρων εκδηλώσεων και πρατηρίων των μεταποιητικών μονάδων.

Άρθρο 7

Όρια προϋπολογισμού, ένταση στήριξης και χρηματοδότηση

- 1.** Τα όρια προϋπολογισμού των πράξεων της Παρέμβασης αφορούν στον αιτούμενο προϋπολογισμό των αιτήσεων στήριξης, κυμαίνονται από 400.001,00 € έως 5.000.000,00 € και προσδιορίζονται στην πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος.
- 2.** Ο επιλέξιμος προϋπολογισμός των πράξεων καλύπτεται από τη δημόσια ενίσχυση και την ιδιωτική συμμετοχή του δικαιούχου.
- 3.** Το ποσό της δημόσιας ενίσχυσης που καταβάλλεται στους δικαιούχους υπολογίζεται ανάλογα με την ένταση στήριξης η οποία εκφράζεται ως ποσοστό επί του επιλέξιμου προϋπολογισμού και εξασφαλίζεται μέσω της συγχρηματοδότησης των δικαιούχων από το ΕΓΤΑΑ και το ΑΠΔΕ .
- 4.** Η ιδιωτική συμμετοχή του δικαιούχου προκύπτει ως διαφορά μεταξύ του επιλέξιμου προϋπολογισμού και της δημόσιας ενίσχυσης. Η ιδιωτική συμμετοχή καλύπτεται από ίδια ή/και δανειακά κεφάλαια.
- 5.** Η ένταση στήριξης καθορίζεται ως εξής:
 - α)** Μικρά νησιά Αιγαίου: 75 %
 - β)** Περιφέρειες Ιονίου, Κρήτης, Θεσσαλίας καθώς και ηπειρωτικές περιοχές που συμπεριλαμβάνονται στα Σχέδια Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΣΔΑΜ) (περιοχές απολιγνιτοποίησης): 65%
 - γ)** Περιφέρειες Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας, Στερεάς Ελλάδας, Ηπείρου, Κεντρικής Μακεδονίας, Δυτικής Μακεδονίας, Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης: 50%
 - δ)** Περιφέρεια Αττικής: 40 %.

6. Για τις περιπτώσεις επενδυτικών δαπανών που στοχεύουν σε εξοικονόμηση ενέργειας, ύδατος, μείωση εκπομπών αερίου του θερμοκηπίου και μείωση αποβλήτων, σε ποσοστό από 20% και άνω του συνολικού αιτούμενου προϋπολογισμού της αίτησης στήριξης, προβλέπεται η προσαύξηση της έντασης στήριξης της συγκεκριμένης δαπάνης κατά 10%, υπό τον όρο ότι η ανώτατη συνδυασμένη στήριξη δεν υπερβαίνει το μέγιστο ποσοστό που προβλέπεται από το άρθρο 73 παρ.4 του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/2115, όπως ισχύει.

Άρθρο 8

Όροι επιλεξιμότητας, αρχές και κριτήρια επιλογής

1. Στο πλαίσιο της Παρέμβασης είναι επιλέξιμες για ενίσχυση, αιτήσεις στήριξης :

α) που υποβάλλονται από:

- i. μη προβληματικές επιχειρήσεις, η προβληματικότητα εξετάζεται αποκλειστικά κατά την ένταξη της αίτησης στήριξης,
- ii. νομικά πρόσωπα, συνεταιρισμούς, ομάδες και οργανώσεις παραγωγών καθώς και συγχωνεύσεις οργανώσεων παραγωγών που έχουν συσταθεί έως την ημερομηνία οριστικοποίησης στο ΟΠΣΚΕ, της υποβολής αίτησης στήριξης,
- iii. ατομικές επιχειρήσεις οι οποίες έχουν πραγματοποιήσει έναρξη επιτηδεύματος έως την ημερομηνία οριστικοποίησης στο ΟΠΣΚΕ, της υποβολής αίτησης στήριξης,
- iv. νομικά πρόσωπα, συνεταιρισμούς, ομάδες και οργανώσεις παραγωγών καθώς και συγχωνεύσεις οργανώσεων παραγωγών ή ατομικές επιχειρήσεις για τις οποίες δεν έχει εκδοθεί απόφαση δημοσιονομικής διόρθωσης για παραβάσεις των υποχρεώσεων που απορρέουν από την ένταξή τους σε προηγούμενα αναπτυξιακά προγράμματα, ή από φορείς για τους οποίους έχει εκδοθεί τέτοια απόφαση και έχει προσκομισθεί απόδειξη πληρωμής του καταλογισθέντος ποσού.
- v. δικαιούχους του Υπομέτρου 4.2 του Μέτρου 4 του ΠΑΑ 2014-2022 υπό την προϋπόθεση ότι κατά την ημερομηνία οριστικοποίησης της αίτησης στήριξης στο ΟΠΣΚΕ έχει υλοποιηθεί το εγκεκριμένο επιλέξιμο φυσικό και οικονομικό αντικείμενο της αίτησης στήριξης που εντάχθηκε στο πλαίσιο του Υπομέτρου 4.2 και έχει οριστικοποιηθεί στο ΠΣΚΕ η αίτηση πληρωμής για την καταβολή της τελικής δόσης της εγκεκριμένης δημόσιας ενίσχυσης. Επισημαίνεται ότι, αν κατά το διοικητικό έλεγχο της αίτησης στήριξης διαπιστωθεί ότι ο υποψήφιος δικαιούχος δεν έχει ολοκληρώσει το εγκεκριμένο επιλέξιμο φυσικό και οικονομικό αντικείμενο της τελικής αίτησης πληρωμής, διενεργείται αρνητικός διοικητικός έλεγχος και η αίτηση στήριξης κατατάσσεται στις μη παραδεκτές.

β) που αφορούν σε επενδύσεις :

- i. μεταποίησης/εμπορίας και/ή ανάπτυξης γεωργικών προϊόντων (πρώτη ύλη και τελικό προϊόν) που ανήκουν στο Παράρτημα Ι της ΣΛΕΕ (γεωργικών προϊόντων) πλην των αλιευτικών προϊόντων και της κάνναβης,
- ii. μεταποίησης/εμπορίας και/ή ανάπτυξης γεωργικών μη γενετικά τροποποιημένων προϊόντων (εκτός ζωοτροφών),
- iii. σε επίπεδο χονδρικού εμπορίου,
- iv. μη παροχής υπηρεσιών μεταποίησης γεωργικών προϊόντων, με εξαίρεση την έκθλιψη ελαιοκάρπου, τη σφαγή ζώων και την ξήρανση δημητριακών, για λόγους προστασίας της δημόσιας υγείας,
- v. με αιτούμενο προϋπολογισμό εντός των ορίων της παρ. 1 του άρθρου 7,
- vi. βιώσιμες .

2. Τα κριτήρια επιλογής, η μοριοδότηση των επιλέξιμων αιτήσεων στήριξης που πληρούν το σύνολο των όρων επιλεξιμότητας της παρ. 1 του παρόντος, οι συντελεστές βαρύτητας και η ελάχιστη βαθμολογία ανά κατηγορία επενδύσεων προσδιορίζονται στη σχετική πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος.
 3. Οι αρχές που διέπουν τα κριτήρια επιλογής αφορούν στα εξής:
 - α) Επεξεργασία βιολογικών πρώτων υλών, πρώτων υλών παραγόμενων με μεθόδους φιλικές προς το περιβάλλον,
 - β) Παραγωγή προϊόντων ποιότητας (ΠΟΠ, ΠΓΕ),
 - γ) Προστασία του περιβάλλοντος, συμβολή στον μετριασμό και στην προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή (όπως εξοικονόμηση ενέργειας, και χρήση ΑΠΕ, μείωση εκπομπών αερίου θερμοκηπίου, και επεξεργασία αποβλήτων),
 - δ) Χρήση καινοτομίας και νέων τεχνολογιών,
 - ε) Εξοικονόμηση ύδατος,
 - στ) Διατήρηση υφιστάμενων θέσεων απασχόλησης κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης στήριξης και αύξησή τους,
 - ζ) Μέγεθος επιχείρησης,
 - η) Ωριμότητα επενδυτικού σχεδίου (χρήση ιδίων κεφαλαίων),
 - θ) Εξωστρέφεια επιχείρησης,
 - ι) Κατηγορία περιοχής παρέμβασης, δίδεται προτεραιότητα στις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε ηπειρωτική περιοχή που συμπεριλαμβάνεται στα Σχέδια Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΣΔΑΜ) ή σε περιοχή που έχει πληγεί από φαινόμενα που οφείλονται στην κλιματική αλλαγή όπως πλημμύρες και πυρκαγιές ή σε νησιωτική περιοχή με πληθυσμό μέχρι 3.100 κατοίκους,
 - ια) Επεξεργασία πρώτων υλών, προερχόμενων από συμβολαιακή γεωργία,
 - ιβ) Μείωση του αποτυπώματος άνθρακα, δίδεται προτεραιότητα στις επιχειρήσεις που προσαρμόζονται στην κλιματική αλλαγή και συμβάλλουν στην κλιματική ουδετερότητα.
4. Οι όροι επιλεξιμότητας και τα κριτήρια επιλογής εξετάζονται και βαθμολογούνται σύμφωνα με τη διαδικασία I.1.3 «Διοικητικός Έλεγχος των αιτήσεων στήριξης» και «I.1.6 «Τροποποίηση πράξης του ΣΔΕ.
5. Τα κριτήρια που λαμβάνονται υπόψη για τη βαθμολόγηση της αίτησης στήριξης και την ένταξη της στην Παρέμβαση (κριτήρια επιλογής), δεν μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο τροποποίησης. Στις περιπτώσεις εκείνες που με το αίτημα τροποποίησης, που υποβάλλεται σύμφωνα με τη διαδικασία I.1.6 «Τροποποίηση πράξης» του ΣΔΕ, διαφοροποιούνται τα στοιχεία που εξετάστηκαν κατά την αξιολόγηση της αίτησης στήριξης, επαναβαθμολογούνται τα σχετικά κριτήρια προκειμένου να διαπιστωθεί ότι δεν μεταβάλλεται η συνολική βαθμολογία αυτής ή δεν υπολείπεται της βαθμολογίας της τελευταίας ενταγμένης πράξης στον Πίνακα αποτελεσμάτων διοικητικού ελέγχου της διαδικασίας I.1.3 του ΣΔΕ. Σε περίπτωση που η νέα βαθμολογία υπολείπεται της βαθμολογίας της τελευταίας ενταγμένης πράξης στον Πίνακα αποτελεσμάτων διοικητικού ελέγχου της διαδικασίας I.1.3 του ΣΔΕ η αίτηση στήριξης μεταφέρεται από την κατηγορία «Παραδεκτές Ενισχυόμενες» στην ανάλογη κατηγορία (Παραδεκτές μη Ενισχυόμενες λόγω εξάντλησης των διαθέσιμων πιστώσεων, Μη Παραδεκτές) και επιβάλλονται οι αντίστοιχες προβλεπόμενες στο άρθρο 18 κυρώσεις.
6. Εάν διαπιστωθεί μη συμμόρφωση του δικαιούχου ως προς τους όρους και τα κριτήρια επιλεξιμότητας, την επιλεξιμότητα των δαπανών ή τις λοιπές υποχρεώσεις και δεσμεύσεις,

εφαρμόζονται οι αντίστοιχες κυρώσεις σύμφωνα με τη διαδικασία Ι.4.4 «Διοικητικός Έλεγχος και έγκριση των αιτήσεων πληρωμής» του ΣΔΕ.

Άρθρο 9

Υποβολή και διοικητικός έλεγχος αξιολόγησης αιτήσεων στήριξης

- 1.** Ο ΕΦ εκδίδει πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος προς τους δυνητικούς δικαιούχους για την υποβολή αιτήσεων στήριξης εντός του χρονικού διαστήματος που ορίζεται σε αυτήν, σύμφωνα με τη διαδικασία Ι.1.1 «Έκδοση πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος» του ΣΔΕ. Η πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος αναρτάται στους διαδικτυακούς τόπους www.diangia.gr , www.agrotikianaptixi.gr και www.minagric.gr, είκοσι (20) ημερολογιακές ημέρες πριν την έναρξη κάθε περιόδου υποβολής.
- 2.** Μετά τη δημοσιοποίηση της πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος και εντός του χρονικού διαστήματος που ορίζεται σε αυτήν, οι δυνητικοί δικαιούχοι υποβάλλουν προς τον ΕΦ αιτήσεις στήριξης, σύμφωνα με τη διαδικασία 1.1.2 «Υποβολή αιτήσεων στήριξης» του ΣΔΕ.
- 3.** Οι δυνητικοί δικαιούχοι υποβάλλουν ανά ΑΦΜ μόνο μία αίτηση στήριξης ανά πρόσκληση και η αίτηση αφορά έναν συγκεκριμένο κλάδο της παρ. 2 του άρθρου 5 της παρούσας , μία συγκεκριμένη κτηριακή εγκατάσταση και μία συγκεκριμένη Περιφερειακή Ενότητα εντός των ορίων της οποίας θα υλοποιηθεί η προτεινόμενη αίτηση στήριξης.
- 4.** Με την υποβολή της αίτησης στήριξης, ο δυνητικός δικαιούχος αποδέχεται την περαιτέρω επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων από τις αρμόδιες υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων και των ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων, καθώς και ότι δεδομένα που τους αφορούν θα δημοσιοποιηθούν σύμφωνα με το άρθρο 98 του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/2116. Σε κάθε περίπτωση, διασφαλίζεται η τήρηση της νομοθεσίας περί προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679, Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1725 και ν. 4624/2019 (Α' 137)). Τα υποκείμενα των δεδομένων δύνανται να ασκήσουν τα δικαιώματα που τους παρέχονται σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2016/679 σχετικά με τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα.
- 5.** Μετά την υποβολή των αιτήσεων στήριξης από τους δυνητικούς δικαιούχους, πραγματοποιείται από τον ΕΦ ο διοικητικός έλεγχος, σύμφωνα με τη διαδικασία Ι.1.3 «Διοικητικός έλεγχος των αιτήσεων στήριξης» του ΣΔΕ. Κατά τη διενέργεια του διοικητικού ελέγχου, οι αξιολογητές δύνανται να ζητήσουν διευκρινιστικά και/ή συμπληρωματικά στοιχεία εφόσον αυτό προβλέπεται στη σχετική πρόσκληση, εντός συγκεκριμένης προθεσμίας μέσω μηνύματος ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στην ηλεκτρονική διεύθυνση που έχει δηλώσει ο δυνητικός δικαιούχος στο ΟΠΣΚΕ και στην ηλεκτρονική διεύθυνση του συμβούλου του. Τα συμπληρωματικά/διευκρινιστικά στοιχεία υποβάλλονται ηλεκτρονικά στον ΕΦ και αναρτώνται στο ΟΠΣΚΕ με ευθύνη των αξιολογητών. Σε περίπτωση μη προσκόμισης των ανωτέρω στοιχείων ο διοικητικός έλεγχος συνεχίζεται κανονικά, αξιολογώντας αρνητικά στοιχεία και πεδία για τα οποία δεν μπορεί να εξαχθεί βέβαιο συμπέρασμα.
- 6.** Τα αποτελέσματα του διοικητικού ελέγχου εισάγονται από τον αξιολογητή στο ΟΠΣΚΕ σε κατάλληλο φύλλο διοικητικού ελέγχου.
- 7.** Η αξιολόγηση εξετάζεται από τη Γνωμοδοτική Επιτροπή Αξιολόγησης των αιτήσεων στήριξης της παρ. 1 του άρθρου 10.
- 8.** Το αποτέλεσμα της εξέτασης των αιτήσεων στήριξης από τη Γνωμοδοτική Επιτροπή Αξιολόγησης της παρ. 1 του άρθρου 10, καταχωρίζεται στο ΟΠΣΚΕ και καταρτίζεται ο Πίνακας Αποτελεσμάτων Διοικητικού Ελέγχου στον οποίο κατατάσσονται οι αιτήσεις στήριξης σε τρεις (3) κατηγορίες: ΠΑΡΑΔΕΚΤΕΣ ΕΝΙΣΧΥΟΜΕΝΕΣ, ΠΑΡΑΔΕΚΤΕΣ ΜΗ ΕΝΙΣΧΥΟΜΕΝΕΣ ΛΟΓΩ ΕΞΑΝΤΛΗΣΗΣ ΤΩΝ ΔΙΑΘΕΣΙΜΩΝ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ και ΜΗ ΠΑΡΑΔΕΚΤΕΣ.

9. Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας εξέτασης όλων των αιτήσεων στήριξης εκδίδεται απόφαση Έγκρισης Αποτελεσμάτων αναπόσπαστο τμήμα της οποίας αποτελεί ο Πίνακας Αποτελεσμάτων Διοικητικού Ελέγχου. Η εν λόγω απόφαση αναρτάται στην ιστοσελίδα minagric.gr, agrotikianaptixi.gr, στο πρόγραμμα «ΔΙΑΥΓΕΙΑ» και αποστέλλεται ηλεκτρονικά σε όλους τους αιτούντες.
10. Κατά της απόφασης Έγκρισης Αποτελεσμάτων προβλέπεται η υποβολή Ενδικοφανούς Προσφυγής σύμφωνα με τη διαδικασία Ι.1.3 «Διοικητικός έλεγχος των αιτήσεων στήριξης» του ΣΔΕ. Υποβάλλεται μέσω του ΟΠΣΚΕ εντός είκοσι (20) ημερολογιακών ημερών από την ημερομηνία έκδοσης της σχετικής απόφασης.
11. Τα αποτελέσματα της εξέτασης της προσφυγής αποτυπώνονται από τον αξιολογητή στο ΟΠΣΚΕ σε κατάλληλο φύλλο διοικητικού ελέγχου.
12. Η αξιολόγηση εξετάζεται από την Επιτροπή Εξέτασης Προσφυγών της παρ. 3 του άρθρου 10.
13. Το αποτέλεσμα της εξέτασης των ενδικοφανών προσφυγών από την Επιτροπή Εξέτασης Προσφυγών της παρ. 3 του άρθρου 10, καταχωρίζεται στο ΟΠΣΚΕ.
14. Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας αξιολόγησης των ενδικοφανών προσφυγών επικαιροποιείται ο πίνακας Αποτελεσμάτων Διοικητικού Ελέγχου και τροποποιείται η απόφαση Έγκρισης Αποτελεσμάτων η οποία αναρτάται στην ιστοσελίδα minagric.gr, agrotikianaptixi.gr, στο πρόγραμμα «ΔΙΑΥΓΕΙΑ» και αποστέλλεται ηλεκτρονικά σε όλους τους αιτούντες.
15. Ο διοικητικός έλεγχος αξιολόγησης των αιτήσεων στήριξης και η εξέταση των προσφυγών διενεργείται από υπαλλήλους του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων ή από μέλη του μητρώου αξιολογητών ή υπαλλήλους άλλων φορέων του Δημοσίου ή/και εξωτερικό αξιολογητή ιδιώτη ο οποίος επιλέγεται ύστερα από πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος.
16. Στις περιπτώσεις που οι ανωτέρω έλεγχοι διενεργούνται από αξιολογητές εκτός των υπαλλήλων του ΕΦ, τα παραδοτέα εξετάζονται από υπαλλήλους του ΕΦ ως προς την τήρηση της διαδικασίας αξιολόγησης, οι οποίοι συμπληρώνουν σχετικό έντυπο (check list) για κάθε παραδοτέο που εξετάζουν. Επιπλέον διενεργούν δειγματοληπτικό έλεγχο και επί της αξιολόγησης φακέλων σε ποσοστό τουλάχιστον 10% επί των παραδοτέων. Εάν διαπιστωθούν σφάλματα αξιολόγησης κατά τον δειγματοληπτικό έλεγχο, ο ΕΦ δύναται να επεκτείνει τον έλεγχο ανάλογα με τη βαρύτητα των σφαλμάτων.
17. Ως εισηγητές στη Γνωμοδοτική Επιτροπή Αξιολόγησης και στην Επιτροπή Εξέτασης προσφυγών ορίζονται οι αξιολογητές που αναφέρονται στην παρ. 15. Στην περίπτωση που ο διοικητικός έλεγχος αξιολόγησης των αιτήσεων στήριξης ή η εξέταση της προσφυγής διενεργήθηκε από εξωτερικό αξιολογητή, στη Γνωμοδοτική Επιτροπή/ Επιτροπή Εξέτασης προσφυγών συμμετέχουν ως εισηγητές και οι υπάλληλοι του ΕΦ που διενήργησαν έλεγχο επί των παραδοτέων του εξωτερικού αξιολογητή.
18. Οι αξιολογητές που συμμετέχουν στο διοικητικό έλεγχο αξιολόγησης των αιτήσεων στήριξης/ προσφυγών υποβάλλουν στον ΕΦ υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8 του ν. 1599/1986 (Α` 75) με την οποία δηλώνουν ότι:
 - α) στο πλαίσιο των καθηκόντων τους που σχετίζονται με τον διοικητικό έλεγχο αξιολόγησης των αιτήσεων στήριξης/προσφυγών δεν συμμετέχουν σε ελέγχους πράξεων που αφορούν σε δυνητικούς δικαιούχους με τους οποίους βρίσκονται ή διατηρούν σχέση που δύναται να χαρακτηριστεί ως σύγκρουση συμφερόντων, ήτοι σχέση από την οποία να έχουν προσωπικό, οικονομικό, συμφέρον εξαρτώμενο από τους δυνητικούς δικαιούχους, το οποίο δύναται να επηρεάσει την αμερόληπτη εκτέλεση των καθηκόντων τους με αθέμιτο τρόπο,
 - β) τηρείται η εμπιστευτικότητα.

Άρθρο 10**Γνωμοδοτικές Επιτροπές Αξιολόγησης Αιτήσεων Στήριξης (ΓΕΑΑΣ) και Επιτροπές Εξέτασης Προσφυγών (ΕΕΠ)**

- 1.** Συστήνονται πενταμελείς Γνωμοδοτικές Επιτροπές Αξιολόγησης των αιτήσεων στήριξης και των τροποποιήσεων αυτών σύμφωνα με το άρθρο 11, οι οποίες αποτελούνται από:
 - α)** το Γενικό Γραμματέα Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, ως πρόεδρο με τον αναπληρωτή του.
 - β)** Τρεις (3) υπαλλήλους του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, με οποιαδήποτε σχέση εργασίας δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου κατηγορίας ΠΕ, ειδικότητας κατά προτεραιότητα Γεωτεχνικού, Οικονομικού, Νομικών Σπουδών, Μηχανικού ως μέλη με τους αναπληρωτές τους και
 - γ)** Έναν (1) εκπρόσωπο του ΓΕΩΤΕΕ ως μέλος με τον αναπληρωτή του.

Η συγκρότηση γίνεται με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων στην οποία καθορίζονται τα τακτικά και αναπληρωματικά μέλη, το έργο, οι αρμοδιότητες τους καθώς και κάθε απαραίτητη λεπτομέρεια για τη λειτουργία τους.
- 2.** Έργο των Γνωμοδοτικών Επιτροπών Αξιολόγησης αιτήσεων στήριξης είναι :
 - α)** η εξέταση της τήρησης των όρων επιλεξιμότητας, των κριτηρίων επιλογής και της διαδικασίας αξιολόγησης,
 - β)** η επικύρωση ή τροποποίηση του πορίσματος του εισηγητή,
 - γ)** η εξέταση τροποποιήσεων των πράξεων σε περιπτώσεις ανωτέρας βίας

Μετά την ολοκλήρωση κάθε συνεδρίασης συντάσσεται πρακτικό στο οποίο περιλαμβάνεται η εισήγηση των αξιολογητών και η απόφαση που λαμβάνεται για κάθε αίτηση στήριξης. Ειδικά στις περιπτώσεις απόρριψης επενδυτικών δαπανών, περικοπής προϋπολογισμού επενδυτικών δαπανών, απόρριψης της αίτησης στήριξης ή επιβολής τυχόν ειδικών όρων που πρέπει να τηρήσει ο δυνητικός δικαιούχος, αυτά καταγράφονται αναλυτικά στο πρακτικό, με σαφή αιτιολόγηση και αναφορά στη σχετική νομοθεσία.
- 3.** Συστήνονται τριμελείς Επιτροπές Εξέτασης Προσφυγών οι οποίες αποτελούνται από:
 - α)** το Γενικό Γραμματέα Αγροτικής Πολιτικής και Διεθνών Σχέσεων του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων ως πρόεδρο, με τον αναπληρωτή του
 - β)** Δύο (2) υπαλλήλους του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, εκτός του ΕΦ, με οποιαδήποτε σχέση εργασίας δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, κατηγορίας ΠΕ, ειδικότητας κατά προτεραιότητα Γεωτεχνικού, Οικονομικού, Νομικών Σπουδών, Μηχανικού, ως μέλη με τους αναπληρωτές τους.

Η συγκρότηση γίνεται με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων στην οποία καθορίζονται τα τακτικά και αναπληρωματικά μέλη, το έργο, οι αρμοδιότητες τους καθώς και κάθε απαραίτητη λεπτομέρεια για τη λειτουργία τους.
- 4.** Έργο της Επιτροπής Εξέτασης προσφυγών είναι :
 - α)** η εξέταση προσφυγών επί των αποτελεσμάτων αξιολόγησης των αιτήσεων στήριξης,
 - β)** η εξέταση προσφυγών επί των αποφάσεων τροποποίησης.

Μετά την ολοκλήρωση κάθε συνεδρίασης συντάσσεται πρακτικό στο οποίο περιλαμβάνεται η εισήγηση των αξιολογητών και η απόφαση που λαμβάνεται για κάθε αίτηση στήριξης/τροποποίησης.

Άρθρο 11

Ένταξη, ανάκληση ένταξης και τροποποίηση ένταξης πράξεων

1. Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας Ι.1.3 «Διοικητικός έλεγχος των αιτήσεων στήριξης» του ΣΔΕ, εκδίδεται απόφαση ένταξης πράξεων για τις αιτήσεις που επιλέχθηκαν προς στήριξη, σύμφωνα με τη διαδικασία Ι.1.4 «Ένταξη πράξεων» του ΣΔΕ. Για την έκδοση της απόφασης ένταξης πράξεων, οι δικαιούχοι αιτήσεων που επιλέχθηκαν προς στήριξη αποστέλλουν ηλεκτρονικά στον ΕΦ, εντός προθεσμίας είκοσι (20) ημερολογιακών ημερών από την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης Έγκρισης Αποτελεσμάτων, τα δικαιολογητικά που προσδιορίζονται στην πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος. Σε περίπτωση εκπρόθεσμης αποστολής, η αίτηση στήριξης απορρίπτεται και η διαδικασία ακολουθείται για την επόμενη κατά σειρά αίτηση στήριξης του Πίνακα αποτελεσμάτων διοικητικού ελέγχου. Η απόφαση ένταξης κοινοποιείται στον δικαιούχο με αποστολή ηλεκτρονικού μηνύματος από τον ΕΦ.
2. Η ημερομηνία έκδοσης της απόφασης ένταξης αποτελεί το χρονικό σημείο ανάληψης νομικής δέσμευσης για τη στήριξη της πράξης ή των πράξεων που περιλαμβάνει. Η απόφαση ένταξης αναρτάται στους διαδικτυακούς τόπους www.diavgia.gr, www.minagric.gr, www.agrotikianaptixi.gr.
3. Η διάρκεια υλοποίησης της πράξης ορίζεται στην απόφαση ένταξης, και καθορίζει την απαραίτητη χρονική περίοδο για την ολοκλήρωση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου της πράξης και μπορεί να τροποποιείται πριν τη λήξη της μετά από αιτιολογημένη εισήγηση του ΕΦ ή μετά από αίτηση του δικαιούχου.
4. Η ένταξη της πράξης ανακαλείται μετά από τη διαπίστωση της ανάγκης ανάκλησής της, κατά τα οριζόμενα στη διαδικασία Ι.1.5 «Ανάκληση ένταξης πράξεων» του ΣΔΕ ή μετά από την παρέλευση της προθεσμίας υποβολής της αίτησης πρώτης πληρωμής ή της παράτασής της ή κατόπιν αιτήσεως του δικαιούχου στο ΟΠΣΚΕ. Μετά την οριστικοποίηση του διοικητικού ελέγχου αξιολόγησης της αίτησης ανάκλησης της ένταξης, ο δικαιούχος ενημερώνεται από τον ΕΦ για το αποτέλεσμα της αίτησής του.
5. Μια ενταγμένη πράξη τροποποιείται για έναν ή περισσότερους από τους λόγους που αναφέρονται στη διαδικασία Ι.1.6 «Τροποποίηση πράξης» του ΣΔΕ εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του θεσμικού πλαισίου κατόπιν αιτήσεως του δικαιούχου στο ΟΠΣΚΕ ή στο πλαίσιο αυτοδίκαιης τροποποίησης από τον ΕΦ.
6. Αιτήσεις τεχνικών τροποποιήσεων μπορούν να υποβληθούν από τους δικαιούχους και να εξεταστούν έως τρεις (3) φορές συνολικά. Υπέρβαση του ανωτέρω ορίου οδηγεί σε αρνητικό διοικητικό έλεγχο της σχετικής αίτησης.
7. Δαπάνες που αφορούν αιτήσεις τροποποίησης των πράξεων που υποβάλλονται σύμφωνα με διαδικασία Ι.1.6 «Τροποποίηση πράξης» του ΣΔΕ, είναι επιλέξιμες, εφόσον έχουν υλοποιηθεί μετά την οριστικοποίηση στο ΟΠΣΚΕ της αίτησης στήριξης.
8. Για τις δαπάνες που συμπεριλαμβάνονται σε αίτηση τροποποίησης των πράξεων, καταβάλλεται δημόσια ενίσχυση μόνο εφόσον αυτές αξιολογηθούν θετικά από τον ΕΦ. Η υποβολή αίτησης πληρωμής που περιλαμβάνει τις εν λόγω δαπάνες είναι δυνατή μετά την οριστικοποίηση στο ΟΠΣΚΕ του διοικητικού ελέγχου αξιολόγησης της σχετικής αίτησης τροποποίησης.
9. Ο ΕΦ δύναται να ζητήσει διευκρινιστικά ή συμπληρωματικά στοιχεία τα οποία ο δικαιούχος οφείλει να αποστείλει ηλεκτρονικά εντός προθεσμίας είκοσι (20) ημερολογιακών ημερών, για την ολοκλήρωση της αξιολόγησης. Σε περίπτωση που δεν αποσταλούν εντός της τεθείσας προθεσμίας ο ΕΦ ολοκληρώνει την αξιολόγηση με βάση τα αρχικά στοιχεία του φακέλου.

- 10.** Τα αποτελέσματα του διοικητικού ελέγχου εισάγονται από τον αξιολογητή στο ΟΠΣΚΕ σε κατάλληλο φύλλο διοικητικού ελέγχου.
- 11.** Η αξιολόγηση αιτήσεων τροποποίησης πράξεων σε περιπτώσεις ανωτέρας βίας εξετάζεται από τη Γνωμοδοτική Επιτροπή Αξιολόγησης της παρ. 1 του άρθρου 10. Το αποτέλεσμα της αξιολόγησης της αίτησης τροποποίησης, μετά την εξέτασή του από τη Γνωμοδοτική Επιτροπή Αξιολόγησης της παρ. 1 του άρθρου 10, καταχωρίζεται στο ΟΠΣΚΕ.
- 12.** Μετά την ολοκλήρωση του διοικητικού ελέγχου και την καταχώριση στο ΟΠΣΚΕ, ο ΕΦ εκδίδει ατομική απόφαση τροποποίησης η οποία δημοσιεύεται στο www.diangia.gr και ο δικαιούχος ενημερώνεται από τον ΕΦ για τις λεπτομέρειες του διοικητικού ελέγχου της αίτησής του.
- 13.** Κατά των αποτελεσμάτων του διοικητικού ελέγχου των αιτήσεων τροποποίησης δύναται να υποβληθεί ενδικοφανής προσφυγή κατά την έννοια του άρθρου 25 του ν. 2690/1999 (Α' 45) εντός είκοσι (20) ημερολογιακών ημερών από την ημέρα ανάρτησης της απόφασης τροποποίησης του ΕΦ στο πρόγραμμα ΔΙΑΥΓΕΙΑ. Η προσφυγή εξετάζεται από την Επιτροπή Εξέτασης Προσφυγών της παρ. 3 του άρθρου 10.
- 14.** Η συλλογική απόφαση ένταξης τροποποιείται με πρωτοβουλία του ΕΦ στις περιπτώσεις που αναφέρονται στη διαδικασία Ι.1.6 «Τροποποίηση πράξεων» του ΣΔΕ.

Άρθρο 12

Διαδικασία καταβολής δημόσιας ενίσχυσης

- 1.** Για την καταβολή της δημόσιας ενίσχυσης που συνδέεται με το μέρος της πράξης που έχει υλοποιηθεί ή για την χορήγηση προκαταβολής, οι δικαιούχοι υποβάλλουν αίτηση πληρωμής ή αίτηση προκαταβολής, σύμφωνα με τη διαδικασία Ι.4.1 «Υποβολή αίτησης πληρωμής» του ΣΔΕ. Με την αίτηση πληρωμής/προκαταβολής οι δικαιούχοι συνυποβάλλουν κατά περίπτωση τα δικαιολογητικά που ορίζονται στην εγκύκλιο του ΟΠΕΚΕΠΕ.
Κατ' ελάχιστον με την αίτηση πληρωμής συνυποβάλλονται τα δικαιολογητικά του Παραρτήματος το οποίο αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της παρούσας.
- 2.** Οι δικαιούχοι υποχρεούνται το αργότερο εντός δώδεκα (12) μηνών από την ημερομηνία της δημοσίευσης της απόφασης ένταξης της πράξης ή μέχρι την ημερομηνία λήξης τυχόν παράτασης (η οποία δεν δύναται να υπερβαίνει τους έξι (6) μήνες) να υποβάλλουν αίτηση πρώτης πληρωμής που αντιστοιχεί σε δαπάνες η οποία αντιστοιχεί κατ' ελάχιστον στο 20% του εγκεκριμένου προϋπολογισμού της πράξης ή αίτηση χορήγησης προκαταβολής η οποία αντιστοιχεί κατ' ελάχιστον στο 20% της συνολικής εγκεκριμένης δημόσιας ενίσχυσης.
- 3.** Οι δικαιούχοι υποβάλλουν μέχρι τρεις (3) αιτήσεις πληρωμής που αντιστοιχούν σε δαπάνες. Οι αιτήσεις προκαταβολής δεν προσμετρώνται στον ανώτατο επιτρεπόμενο αριθμό αιτήσεων πληρωμής.
- 4.** Στην περίπτωση που ο δικαιούχος έχει λάβει βαθμολογία βάσει της αρχής "Ωριμότητα της επένδυσης" της παρ. 3 του άρθρου 8 για χρήση ιδίων κεφαλαίων υποχρεούται να τα αναλώσει κατά προτεραιότητα και να τηρεί από την ημερομηνία έκδοσης του Πίνακα αποτελεσμάτων διοικητικού ελέγχου της διαδικασίας Ι.1.3 του ΣΔΕ, διακριτό τραπεζικό λογαριασμό σε ελληνικό τραπεζικό ίδρυμα στον οποίο κατατίθεται το ποσό των ιδίων κεφαλαίων που υπολείπεται και μέσω του οποίου διενεργούνται συναλλαγές που αφορούν αποκλειστικά την υλοποίηση της πράξης.
- 5.** Στην περίπτωση που ο δικαιούχος υλοποιήσει πριν την ένταξη, με δική του ευθύνη, φυσικό αντικείμενο ή γενικές/άυλες δαπάνες, η εξόφληση των σχετικών δαπανών μπορεί να πραγματοποιηθεί από οποιονδήποτε εταιρικό λογαριασμό.

- 6.** Ο διακριτός τραπεζικός λογαριασμός στον οποίο ο δικαιούχος έχει καταθέσει τα ίδια κεφάλαια για τα οποία έχει βαθμολογηθεί διατηρείται μέχρι την ανάλωση του συνόλου των ιδίων κεφαλαίων και ο δικαιούχος δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιήσει τα εν λόγω ποσά για δαπάνες εκτός της πράξης .
- 7.** Στην περίπτωση χρήσης ιδίων κεφαλαίων για δαπάνες εκτός της πράξης επιβάλλονται οι κυρώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 18.
- 8.** Ο δικαιούχος μετά την ένταξη της πράξης του έχει το δικαίωμα να αιτηθεί τη χορήγηση προκαταβολής το μέγιστο ύψος της οποίας να ανέρχεται σε ποσοστό έως το 50% της συνολικής δημόσιας ενίσχυσης που απομένει να χορηγηθεί για την ολοκλήρωση της συγκεκριμένης πράξης.
- 9.** Για τη λήψη της προκαταβολής ο δικαιούχος υποχρεούται να προσκομίσει εγγυητική επιστολή αορίστου χρόνου υπέρ του Οργανισμού Πληρωμών ΟΠΕΚΕΠΕ από ελληνικό τραπεζικό ίδρυμα, η οποία αντιστοιχεί σε ποσοστό 100% του αιτούμενου ποσού και να τηρεί έντοκο διακριτό τραπεζικό λογαριασμό στο ελληνικό τραπεζικό ίδρυμα που εξέδωσε την απαιτούμενη ισόποση εγγυητική επιστολή στον οποίο κατατίθεται το ποσό της προκαταβολής και μέσω του οποίου διενεργούνται συναλλαγές που αφορούν αποκλειστικά την υλοποίηση της πράξης.
- 10.** Ο τραπεζικός λογαριασμός ο οποίος συνδέεται αποκλειστικά με τη χορήγηση προκαταβολής διατηρείται μέχρι την ανάλωση και την εκκαθάριση της προκαταβολής και ο δικαιούχος δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιήσει το εν λόγω ποσό για δαπάνες εκτός της πράξης και να προβεί σε αλλαγή του.
- 11.** Στην περίπτωση χρήσης της χορηγηθείσας προκαταβολής για δαπάνες εκτός της πράξης επιβάλλονται οι κυρώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 18.
- 12.** Η εκκαθάριση της αίτησης προκαταβολής και η αντίστοιχη αποδέσμευση της εγγυητικής επιστολής δύναται να είναι τμηματική, σύμφωνα με τις επιλέξιμες τιμολογηθείσες δαπάνες που αντιστοιχούν στην ανάλωση του ποσού της.
- 13.** Στην περίπτωση που ο δικαιούχος δεν αναλώσει το σύνολο της χορηγηθείσας προκαταβολής, το αδιάθετο ποσό επιστρέφεται άμεσα και το εναπομείναν ποσό της εγγυητικής επιστολής αποδεσμεύεται πλήρως.
- 14.** Στην περίπτωση που ο δικαιούχος έχει λάβει βαθμολογία βάσει της αρχής "Ωριμότητα της επένδυσης" της παρ. 3 του άρθρου 8 της παρούσας για ίδια κεφάλαια και έχει προβεί σε λήψη προκαταβολής, η ανάλωση της προκαταβολής αρχίζει μετά την πλήρη ανάλωση των ιδίων κεφαλαίων. Οφείλει δε, να συμπεριλάβει σε αίτηση πληρωμής πρώτα τις δαπάνες που έχουν εξοφληθεί από τον διακριτό τραπεζικό λογαριασμό που αφορά στα ίδια κεφάλαια.
- 15.** Ο δικαιούχος δύναται να ανακαλέσει εγγράφως την αίτηση πληρωμής/προκαταβολής οποιαδήποτε στιγμή μετά την υποβολή της, σύμφωνα με τη διαδικασία I.4.2 «Ανάκληση αιτήσεων πληρωμής» του ΣΔΕ.
- 16.** Αίτηση ανάκλησης πληρωμής από τον δικαιούχο, δεν μπορεί να γίνει αποδεκτή στις περιπτώσεις που έχει ενημερωθεί για διενέργεια ελέγχου ή διαπιστώθηκαν ευρήματα ελέγχου. Η ανάκληση επαναφέρει τον δικαιούχο σε θέση υποβολής αίτησης πληρωμής συμπεριλαμβανομένης της προθεσμίας υποβολής της.
- 17.** Ο δικαιούχος μπορεί, σε περιπτώσεις προφανών σφαλμάτων, να διορθώσει και να προσαρμόσει την αίτηση πληρωμής ή προκαταβολής και/ή τα συνυποβαλλόμενα δικαιολογητικά, οποιαδήποτε στιγμή μετά την υποβολή τους, σύμφωνα με τη διαδικασία I.4.3 «Διόρθωση προφανών σφαλμάτων στις αιτήσεις πληρωμής» του ΣΔΕ. Η αίτηση για την διόρθωση υποβληθείσας αίτησης πληρωμής ή προκαταβολής και/ή των συνυποβαλλόμενων δικαιολογητικών εξετάζεται από τον ΟΠΕΚΕΠΕ ή/τον εξουσιοδοτημένο φορέα στον οποίο ανατίθενται καθήκοντα, και αναγνωρίζεται ή όχι το προφανές σφάλμα.

- 18.** Στο πλαίσιο του διοικητικού ελέγχου πραγματοποιείται επιτόπια επίσκεψη για κάθε αίτημα πληρωμής, από τον ΟΠΕΚΕΠΕ ή τον φορέα που εκχωρείται η αρμοδιότητα με σκοπό την επιβεβαίωση της ορθής υλοποίησης της πράξης σύμφωνα με τους υποχρεώσεις και τις δεσμεύσεις που τίθενται. Για την υλοποίηση των επιτόπιων επισκέψεων θα καθοριστούν οι λεπτομέρειες σε σχετική εγκύκλιο.
- 19.** Μετά την ολοκλήρωση της επιτόπιας επίσκεψης σύμφωνα με την εγκύκλιο οδηγιών του ΟΠΕΚΕΠΕ συντάσσεται σχετικό πρακτικό το οποίο μαζί με το φωτογραφικό υλικό και οτιδήποτε άλλο κριθεί απαραίτητο από τους διενεργούντες την επιτόπια επίσκεψη διαβιβάζονται στον ΟΠΕΚΕΠΕ ή/και τον εξουσιοδοτημένο φορέα στον οποίο ανατίθενται καθήκοντα, προκειμένου να ολοκληρωθεί ο διοικητικός έλεγχος, σύμφωνα με τη διαδικασία Ι.4.4 «Διοικητικός έλεγχος και έγκριση αιτήσεων πληρωμής ή προκαταβολής» του ΣΔΕ.
- 20.** Στην περίπτωση που κατά τον διοικητικό έλεγχο της αίτησης πληρωμής διαπιστωθεί μη συμμόρφωση του δικαιούχου με τους όρους και τα κριτήρια επιλεξιμότητας, την επιλεξιμότητα των δαπανών ή τις λοιπές υποχρεώσεις και δεσμεύσεις, εφαρμόζονται οι αντίστοιχες προβλεπόμενες στο άρθρο 18 κυρώσεις.
- 21.** Κατά τη διενέργεια του διοικητικού ελέγχου και εφόσον προκύψει διαφορά μεταξύ του αιτούμενου και του τελικώς χορηγηθέντος επιλέξιμου ποσού, επιβάλλεται διοικητική κύρωση στο ποσό σύμφωνα με το κεφάλαιο 7.3.2 του ΣΣΚΑΠ.
- 22.** Οι αιτήσεις προκαταβολής εξετάζονται απευθείας από τον ΟΠΕΚΕΠΕ ή/και τον εξουσιοδοτημένο φορέα στον οποίο ανατίθενται καθήκοντα, ο οποίος προβαίνει:
 - α)** στην εξέταση πληρότητας των απαιτούμενων δικαιολογητικών προκαταβολής,
 - β)** στην εξέταση της εγκυρότητας της εγγυητικής επιστολής μέσω γραπτής επικοινωνίας με το τραπεζικό ίδρυμα που την εξέδωσε.
- 23.** Στις περιπτώσεις επιβολής μειώσεων ή κυρώσεων, οι αντίστοιχοι δικαιούχοι ενημερώνονται με ευθύνη του ΟΠΕΚΕΠΕ ή/και του εξουσιοδοτημένου φορέα στον οποίο ανατίθενται καθήκοντα, με κάθε πρόσφορο μέσο για τους λόγους μειώσεων ή κυρώσεων και τη δυνατότητα υποβολής σχετικής ενδικοφανούς προσφυγής, μέσω του ΟΠΣΚΕ εντός προθεσμίας είκοσι (20) ημερολογιακών ημερών από την ημερομηνία ανάρτησης της απόφασης καταβολής της δημόσιας ενίσχυσης στο πρόγραμμα ΔΙΑΥΓΕΙΑ, σε εφαρμογή του άρθρου 25 του ν. 2690/1999 Α' 45 ή όπως αλλιώς προβλέπεται στο σχετικό θεσμικό πλαίσιο.
- 24.** Με ευθύνη του ΟΠΕΚΕΠΕ ή του φορέα που εκχωρείται η αρμοδιότητα, οι διοικητικοί έλεγχοι των αιτημάτων πληρωμής καταχωρίζονται στο ΟΠΣΚΕ και μεταφέρονται στο ΟΠΣ ΚΑΠ μέσω κατάλληλης διαδικτυακής υπηρεσίας που παρέχεται από το ΟΠΣ ΚΑΠ.
- 25.** Η δημόσια ενίσχυση καταβάλλεται σε λογαριασμό του δικαιούχου, σύμφωνα με την διαδικασία Ι.4.5 «Καταβολή δημόσιας ενίσχυσης» του ΣΔΕ, ο οποίος δηλώνεται σε κάθε αίτηση πληρωμής στο ΟΠΣΚΕ.

Άρθρο 13

Ολοκλήρωση πράξης

- 1.** Η ολοκλήρωση μιας πράξης συντελείται σύμφωνα με τη διαδικασία Ι.4.6 «Ολοκλήρωση πράξης» του ΣΔΕ.
- 2.** Ο δικαιούχος ταυτόχρονα με την υποβολή της τελικής αίτησης πληρωμής υποβάλλει στον ΕΦ, Έκθεση Ολοκλήρωσης Πράξης συνοδευόμενη από την αναγκαία τεκμηρίωση στην οποία περιγράφεται το υλοποιηθέν φυσικό αντικείμενο και τα αντίστοιχα παραδοτέα, οι δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν και το αποτέλεσμα που επιτεύχθηκε σε σχέση με το εγκεκριμένο και λειτουργικό αποτέλεσμα της πράξης. Ο ΕΦ, προβαίνει στην εξέταση των στοιχείων που έχουν υποβληθεί με την

Έκθεση Ολοκλήρωσης Πράξης του δικαιούχου και αυτών που τηρεί στο φάκελο του έργου και στο ΟΠΣ ΚΑΠ, προκειμένου να επαληθεύσει:

- α)** την παράδοση των παραδοτέων (φυσικού αντικειμένου) της πράξης και την ικανοποίηση του λειτουργικού αποτελέσματος αυτής,
 - β)** τα στοιχεία του οικονομικού αντικειμένου όπως αυτό έχει αποτυπωθεί στο ΟΠΣ ΚΑΠ,
 - γ)** τη συμμόρφωση του δικαιούχου με τυχόν συστάσεις προγενέστερων ελέγχων που έχουν διενεργηθεί στην πράξη από τα αρμόδια ελεγκτικά όργανα,
 - δ)** τη συμμόρφωση της πράξης με τους ειδικούς όρους της απόφασης ένταξης, και να εκδώσει την Απόφαση Ολοκλήρωσης της πράξης η οποία κοινοποιείται στο δικαιούχο με κάθε πρόσφορο τρόπο και περιλαμβάνει σαφή αναφορά στην ημερομηνία έναρξης και λήξης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων.
- 3.** Στην περίπτωση που απαιτούνται συμπληρωματικά στοιχεία από το δικαιούχο, ο ΕΦ τα ζητά εγγράφως προκειμένου να καταστεί δυνατή η εξαγωγή συμπερασμάτων ως προς τα σημεία που πρέπει να επιβεβαιωθούν.
 - 4.** Εάν από τη σχετική εξέταση των στοιχείων υλοποίησης της πράξης διαπιστωθούν προβλήματα ή εάν με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία το φυσικό αντικείμενο και το λειτουργικό αποτέλεσμα της πράξης δεν είναι δυνατόν να επαληθευτούν διοικητικά, προγραμματίζεται έκτακτη επιτόπια επίσκεψη.
 - 5.** Η απόφαση καταβολής της τελικής δόσης δημόσιας ενίσχυσης επέχει θέση απόφασης ολοκλήρωσης πράξης, έναρξης παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης, έναρξης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων του δικαιούχου και κοινοποιείται στον δικαιούχο με κάθε πρόσφορο τρόπο.
 - 6.** Στις περιπτώσεις όπου, παρότι έχουν πραγματοποιηθεί δαπάνες σχετιζόμενες με την πράξη, ο δικαιούχος αδυνατεί να ολοκληρώσει την πράξη για λόγους ανωτέρας βίας, οφείλει να το δηλώσει υποβάλλοντας αίτηση παραίτησης από την υλοποίηση του υπολοίπου της επένδυσης. Ως ανωτέρα βία θεωρούνται οι περιπτώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 3 του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/2116 του ΕΚΣ και αποδεικνύεται με τα αντίστοιχα δικαιολογητικά. Οι περιπτώσεις ανωτέρας βίας κοινοποιούνται εγγράφως στον ΕΦ αμέσως μόλις ο δικαιούχος είναι σε θέση να το πράξει.
 - 7.** Η αίτηση παραίτησης της παρ. 6 συνοδεύεται από Έκθεση Ολοκλήρωσης Πράξης στην οποία περιγράφεται το φυσικό αντικείμενο που έχει υλοποιηθεί και ελέγχεται/διασταυρώνεται με επιτόπια επίσκεψη.
 - 8.** Ο ΕΦ εξετάζει τα στοιχεία που έχουν υποβληθεί με την Έκθεση Ολοκλήρωσης Πράξης του δικαιούχου, τα στοιχεία που τηρούνται στο φάκελο του έργου και στο ΟΠΣ ΚΑΠ, και τις διαπιστώσεις της επιτόπιας επίσκεψης προκειμένου να επαληθεύσει ότι:
 - α)** το μη υλοποιηθέν τμήμα της επένδυσης δεν αποτέλεσε αντικείμενο βαθμολόγησης κατά την αξιολόγηση της αίτησης στήριξης. Στην περίπτωση που το μη υλοποιηθέν τμήμα της επένδυσης αποτέλεσε αντικείμενο βαθμολόγησης κατά την αξιολόγηση της αίτησης στήριξης, η επένδυση δεν θεωρείται ολοκληρωμένη,
 - β)** οι αλλαγές που έχουν επέλθει στην επένδυση από την ημερομηνία έναρξης μέχρι και την ημερομηνία ολοκλήρωσής της δεν αφορούν :
 - i.** μείωση των δαπανών του έργου σε σημείο που να θίγεται η βιωσιμότητα και η επιλεξιμότητα αυτού, ιδίως μη υλοποίηση δαπανών που αποτελούσαν προϋπόθεση για την ένταξη του επενδυτικού σχεδίου στη συγκεκριμένη Παρέμβαση,
 - ii.** αλλαγή του στόχου ή μεγάλη μείωση των στόχων της επένδυσης σε ποσοστό άνω του 50% της αίτησης στήριξης.
 - γ)** το έργο που έχει υλοποιηθεί είναι λειτουργικό, και κατόπιν επαλήθευσης των περ. α-γ προβαίνει

αμελλητί σε τυπική ολοκλήρωση της πράξης, τροποποιεί τα στοιχεία της βάσει των πραγματοποιηθεισών δαπανών και εκδίδει απόφασης ολοκλήρωσης φυσικού και οικονομικού αντικειμένου.

9. Σε περίπτωση που το έργο που υλοποιήθηκε δεν είναι λειτουργικό και δεν γίνονται αποδεκτοί οι λόγοι ανωτέρας βίας, η τυχόν καταβληθείσα δημόσια ενίσχυση ανακτάται και ανακαλείται η ένταξη της πράξης.

Άρθρο 14

Υποχρεώσεις των Δικαιούχων

Οι προϋποθέσεις χορήγησης της δημόσιας ενίσχυσης καθώς και οι υποχρεώσεις των δικαιούχων κατά την υλοποίηση της επένδυσης και για χρονικό διάστημα πέντε (5) ετών που εκκινούν από την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης ολοκλήρωσης της επένδυσης (διάστημα τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων των δικαιούχων) είναι να:

1. υλοποιήσουν την επένδυση σύμφωνα με το εγκεκριμένο φυσικό και οικονομικό αντικείμενο όπως αυτό αποτυπώνεται στο ΟΠΣΚΕ, τις προθεσμίες που τίθενται αλλά και με βάση τα όσα προβλέπονται στην απόφαση ένταξης των πράξεων στην Παρέμβαση, όπως ισχύει κάθε φορά,
2. αναρτούν κατά την διάρκεια της υλοποίησης της επένδυσης και πριν από την αίτηση πρώτης πληρωμής επεξηγηματική πινακίδα ή ισοδύναμη ηλεκτρονική εικόνα στον χώρο πραγματοποίησης των εργασιών, όπου να επιδεικνύεται η συμβολή του αντίστοιχου προγράμματος ενίσχυσης της επένδυσης σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο σημείο i της παρ. 2 του άρθρου 123 του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/2115 καθώς και στα άρθρα 5 και 6 αυτού και στα παραρτήματα II και III του Κανονισμού (ΕΕ) 2022/129 της Επιτροπής περί του εμβλήματος της Ένωσης,
3. υποβάλλουν αίτηση πρώτης πληρωμής ή αίτηση προκαταβολής, εντός της προθεσμίας που ορίζεται στην παράγραφο 2 του άρθρου 12. Εάν κατά την υποβολή της αίτησης ή και κατά τη διενέργεια του διοικητικού ελέγχου αξιολόγησης της αίτησης πληρωμής, διαπιστωθεί ότι οι αιτούμενες δαπάνες δεν αντιστοιχούν στο προβλεπόμενο ποσοστό της παρ 2 του άρθρου 12 επί του εγκεκριμένου προϋπολογισμού του έργου, διενεργείται αρνητικός διοικητικός έλεγχος και ο δικαιούχος οφείλει άπαξ εντός εξήντα (60) ημερολογιακών ημερών από την απόρριψη της αίτησης και πριν την ημερομηνία παρέλευσης της προθεσμίας υποβολής της αίτησης πρώτης πληρωμής/προκαταβολής να υποβάλλει νέα αίτηση πληρωμής/προκαταβολής,
4. τηρούν το χρηματοδοτικό σχήμα της επένδυσης, όπως αυτό έχει εγκριθεί και αναρτηθεί στο ΟΠΣΚΕ,
5. μη μεταβάλλουν το ιδιοκτησιακό καθεστώς της ενισχυόμενης επιχείρησης, παρά μόνο μετά από υποβολή αιτήματος και αποδοχής του από τον ΕΦ,
6. χρησιμοποιούν τα πάγια στοιχεία που έχουν ενισχυθεί για δραστηριότητες σύμφωνα με τους όρους επιλεξιμότητας της αίτησης στήριξης,
7. μη μεταβιβάζουν, καθ' όλη τη διάρκεια της επένδυσης, πάγια περιουσιακά στοιχεία που έχουν ενισχυθεί, εκτός εάν αυτά αντικατασταθούν εντός εξαμήνου από άλλα, κυριότητας του δικαιούχου και ανάλογης αξίας, που ανταποκρίνονται στην εξυπηρέτηση της παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης. Ο δικαιούχος οφείλει να γνωστοποιήσει την αντικατάσταση στον ΕΦ. Τα πάγια στοιχεία που αντικατέστησε ο δικαιούχος μέσω της αίτησης στήριξης δεν επιτρέπεται να πωληθούν ως παραγωγικός εξοπλισμός αξίας,
8. μη διακόπτουν την παραγωγική δραστηριότητα και/ή να μην παύουν τη λειτουργία της επιχείρησης, εκτός αν συντρέχουν λόγοι ανωτέρας βίας, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο άρθρο 3 του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/2116, όπως ισχύει κάθε φορά,

9. λειτουργούν, στο πλαίσιο των μακροχρόνιων υποχρεώσεών τους τουλάχιστον σε ποσοστό 60% της εγκεκριμένης δυναμικότητας, σε ότι αφορά τα τελικά γεωργικά προϊόντα της επένδυσης,
10. δημιουργήσουν με την ολοκλήρωση της πράξης, τις θέσεις εργασίας που προβλέπονται κατά την ένταξή τους στην Παρέμβαση. Οι μικρομεσαίες και οι μεγάλες επιχειρήσεις υποχρεούνται να διατηρήσουν τις θέσεις αυτές για τρία (3) και για πέντε (5) έτη τουλάχιστον αντίστοιχα, από την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης ολοκλήρωσης της πράξης ,
11. πραγματοποιούν όλες τις απαραίτητες ενέργειες για την ενημέρωση του ΟΠΣΚΕ με τα δεδομένα και τα έγγραφα που απαιτούνται για τη διαχείριση, την παρακολούθηση, την αξιολόγηση και τον έλεγχο των πράξεων που υλοποιούν, διασφαλίζοντας την ακρίβεια, την ποιότητα και πληρότητα των στοιχείων που υποβάλλουν στο ΟΠΣΚΕ,
12. τηρούν όλα τα δικαιολογητικά έγγραφα τα οποία σχετίζονται με την ενισχυόμενη πράξη, για τη χρονική περίοδο που αναφέρεται στην παρ. 2 του άρθρο 29 της υπ' αριθ. 3506/18-12-2023 (Β' 7144 απόφασης του Υφυπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων,
13. παρέχουν κάθε σχετική πληροφόρηση, που αφορά στην υλοποίηση της επένδυσης και να διευκολύνουν τον έλεγχο προσκομίζοντας οποιαδήποτε πρωτότυπα παραστατικά ζητηθούν, παρέχοντας πρόσβαση στα λογιστικά τους βιβλία σε όλες τις ενωσιακές και εθνικές ελεγκτικές αρχές,
14. παρέχουν στην ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ και/ ή στους διορισμένους αξιολογητές ή άλλους φορείς που έχουν εξουσιοδοτηθεί να εκτελούν καθήκοντα για λογαριασμό της, όλες τις πληροφορίες που είναι αναγκαίες για την παρακολούθηση και αξιολόγηση του προγράμματος, ιδίως σε σχέση με την επίτευξη καθορισμένων στόχων και προτεραιοτήτων.

Άρθρο 15

Επιτόπιοι Έλεγχοι

Ο ΟΠΕΚΕΠΕ είναι υπεύθυνος για την οργάνωση και τον καθορισμό όλων των διαδικασιών που σχετίζονται με τους επιτόπιους ελέγχους. Η διεξαγωγή των επιτόπιων ελέγχων είναι αρμοδιότητα του ΟΠΕΚΕΠΕ ή του φορέα στον οποίο εκχωρείται η αρμοδιότητα.

Άρθρο 16

Έκτακτοι Έλεγχοι

1. Η ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ ή και ο ΟΠΕΚΕΠΕ εφόσον υπάρχουν σοβαρές ενδείξεις για την ύπαρξη παραβάσεων εθνικού ή κοινοτικού δικαίου, και ειδικά κατόπιν καταγγελιών ή εισαγγελικών παραγγελιών, προβαίνει στη διενέργεια έκτακτου επιτόπιου ελέγχου και εφόσον απαιτείται ζητείται από τον ΟΠΕΚΕΠΕ η αναστολή της χρηματοδότησης της πράξης.
Εφαρμόζεται, κατά περίπτωση, η διαδικασία ΙΙ.1.5 «Διαχείριση Καταγγελιών – αναφορών και υπονοιών απάτης» του Παραρτήματος "ΙV.2 Οριζόντια Θέματα" του ΣΔΕ.
2. Για την ορθότερη και αποτελεσματικότερη εξέταση των καταγγελιών, αλλά και του συνόλου των ελέγχων, η ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ, ο Οργανισμός Πληρωμών ΟΠΕΚΕΠΕ και οι φορείς στους οποίους έχουν ανατεθεί καθήκοντα ελέγχου (ΔΑΟ, ΔΑΟΚ) συνεργάζονται με τα εθνικά ελεγκτικά όργανα όπως το Σώμα Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος και το Σώμα Επιθεωρητών Δημόσιας Διοίκησης.
3. Οποιαδήποτε βάσιμη καταγγελία ή υπόνοια διάπραξης παρατυπίας που προκύπτει μετά από έλεγχο διοικητικό ή επιτόπιο (εικονικές συναλλαγές, υπερτιμολογήσεις, πλαστά τιμολόγια κ.λπ.) και δεν καλύπτεται θεσμικά από τις αρμοδιότητες της ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ και του ΟΠΕΚΕΠΕ,

αποστέλλεται στις αρμόδιες κατά νόμο υπηρεσίες (ΣΔΟΕ, ΣΕΕΔΔ, ΓΕΔΔ, Εισαγγελικές Αρχές) που αναλαμβάνουν τον περαιτέρω έλεγχο λόγω αρμοδιότητας.

4. Το σύνολο των απαραίτητων πληροφοριών σχετικών με την εξέταση της καταγγελίας και του πορίσματος του ελέγχου εισάγονται από την αρμόδια αρχή που διενήργησε τον έλεγχο στο ΟΠΣ ΚΑΠ.

Άρθρο 17

Έλεγχοι Εποπτείας

1. Η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027, σύμφωνα και με την παρ. 2 του άρθρου 12 του ν. 4914/2022, είναι υπεύθυνη για τη διαχείριση και υλοποίηση του ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027 και αποτελεί την αρμόδια αρχή για την εποπτεία της ορθής εφαρμογής του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου. Ακόμα και στις περιπτώσεις όπου ανατίθενται καθήκοντα σε Ενδιάμεσους Φορείς (ΕΦ) η ΕΥΔ ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027 διατηρεί την πλήρη ευθύνη για την αποδοτικότητα και αρτιότητα της διαχείρισης και εκτέλεσης των καθηκόντων αυτών (ΤΙΤΛΟΣ Ι του ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ IV: Εποπτεία εφαρμογής Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου), όπως αυτά περιγράφονται στις αποφάσεις εκχώρησης στους ΕΦ.
2. Ο Οργανισμός Πληρωμών & Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού & Εγγυήσεων (ΟΠΕΚΕΠΕ), σύμφωνα και με την παρ. 2 του άρθρου 16 του ν. 4914/2022, είναι υπεύθυνος για τη διαχείριση και τον έλεγχο των δαπανών που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο υλοποίησης του ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027. Ο ΟΠΕΚΕΠΕ μπορεί να αναθέσει σε άλλους φορείς, την εκτέλεση των καθηκόντων που αφορούν στη διαχείριση και τον έλεγχο των δαπανών που χρηματοδοτούνται από το ΕΓΤΑΑ, με εξαίρεση την εκτέλεση πληρωμών. Σε κάθε περίπτωση, ο ΟΠΕΚΕΠΕ παραμένει υπεύθυνος για την αποτελεσματική διαχείριση του ταμείου (ΕΓΤΑΑ).
3. Στο πλαίσιο αυτό θεσπίζεται σύστημα εποπτείας εφαρμογής του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ) το οποίο αφορά:
 - i. στην παρακολούθηση της πορείας υλοποίησης των καθηκόντων που έχουν ανατεθεί στους Ενδιάμεσους και Εξουσιοδοτημένους Φορείς σε συνεχή βάση και
 - ii. στη διενέργεια ελέγχων εποπτείας
 για την εξακρίβωση και διασφάλιση της ορθότητας και κανονικότητας υλοποίησης του ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027.

Άρθρο 18

Εφαρμογή Διοικητικών Κυρώσεων - Ανάκτηση Στήριξης

1. Η αιτούμενη στήριξη απορρίπτεται ή, στην περίπτωση που έχει ήδη χορηγηθεί δημόσια ενίσχυση αυτή ανακτάται εξ ολοκλήρου:
 - α) όταν δεν πληρούνται οι όροι και οι αρχές επιλεξιμότητας του άρθρου 8,
 - β) όταν δεν πληρούνται άλλες υποχρεώσεις που προβλέπονται από διατάξεις της ενωσιακής ή εθνικής νομοθεσίας που συνδέονται με την ενισχυόμενη δράση και επηρεάζουν λειτουργικά την επένδυση,
 - γ) εάν διαπιστωθεί ότι ο εκάστοτε δικαιούχος δηλώνει ψευδή στοιχεία με σκοπό να λάβει δημόσια ενίσχυση. Στην περίπτωση αυτή, ο δικαιούχος δεν μπορεί να υποβάλλει νέα αίτηση σε επόμενη προκήρυξη της ίδιας Παρέμβασης.
2. Με την επιφύλαξη των διατάξεων περί τροποποίησης του επενδυτικού σχεδίου, εάν η ενισχυθείσα επιχείρηση παραβεί, κατά τη διάρκεια υλοποίησης της επένδυσης ή εντός πενταετίας από την

απόφαση ολοκλήρωσης και έναρξης της παραγωγικής λειτουργίας αυτής, τις υποχρεώσεις που αναφέρονται στο άρθρο 14 , καθώς και αυτές που απορρέουν από την απόφαση ένταξης του φορέα στην Παρέμβαση και/ή αναφέρονται στο ΟΠΣΚΕ, επιβάλλονται οι κυρώσεις που αναφέρονται στον ακόλουθο πίνακα «Πίνακας Κυρώσεων». Για την επιβολή τους λαμβάνονται υπόψη η σοβαρότητα της παράβασης, η έκταση, καθώς και η διάρκεια της μη συμμόρφωσης σε σχέση με τις προϋποθέσεις στήριξης.

- 3.** Οι κυρώσεις που προβλέπονται στον Πίνακα Κυρώσεων δεν επιβάλλονται όταν η μη συμμόρφωση οφείλεται σε ανωτέρα βία ή σε σφάλμα της αρμόδιας ή άλλης αρχής και το σφάλμα αυτό δεν μπορούσε, κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων, να εντοπιστεί από το υπόχρεο προς συμμόρφωση πρόσωπο.
- 4.** Μη επιλέξιμες δαπάνες που διαπιστώνονται κατά το διοικητικό έλεγχο των αιτήσεων πληρωμής υποβάλλονται κατ' αναλογία σε διοικητική κύρωση που αναφέρεται στο κεφάλαιο 7.3.2 του ΣΣ ΚΑΠ. Σε αυτή την περίπτωση οι δαπάνες που εξετάζονται είναι οι δαπάνες που προκύπτουν κατά τον συγκεκριμένο έλεγχο, με την επιφύλαξη των αποτελεσμάτων των προηγούμενων επιτόπιων ελέγχων των εν λόγω ενεργειών.
- 5.** Οι δαπάνες που χαρακτηρίζονται ως μη επιλέξιμες και αποτελούν αντικείμενο δημοσιονομικής διόρθωσης δεν μπορούν να αντικατασταθούν από άλλες επιλέξιμες δαπάνες του δικαιούχου στο πλαίσιο της πράξης.
- 6.** Η αίτηση στήριξης απορρίπτεται σε περίπτωση που ο δικαιούχος ή ο νόμιμος εκπρόσωπός του εμποδίζει τη διενέργεια οποιουδήποτε σχετικού ελέγχου, με εξαίρεση τις περιπτώσεις ανωτέρας βίας.
- 7.** Οι προς επιβολή κυρώσεις συνοψίζονται στον ακόλουθο πίνακα και επιβάλλονται αθροιστικά:

ΠΙΝΑΚΑΣ ΚΥΡΩΣΕΩΝ

ΜΗ ΤΗΡΗΣΗ ΤΩΝ ΟΡΩΝ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑΣ - ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

ΟΡΟΣ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ	ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ
1. Τήρηση των όρων επιλεξιμότητας του άρθρου 8 της παρούσας και των υποχρεώσεων που προβλέπονται από διατάξεις της ενωσιακής ή εθνικής νομοθεσίας που συνδέονται με την ενισχυόμενη δράση και επηρεάζουν λειτουργικά την ενταγμένη πράξη.	Σε περίπτωση μη τήρησης από την πλευρά του δικαιούχου των όρων επιλεξιμότητας και υποχρεώσεων του που προβλέπονται από διατάξεις της ενωσιακής ή εθνικής νομοθεσίας και συνδέονται με την ενισχυόμενη δράση, η αίτηση στήριξης απορρίπτεται.	Σε περίπτωση μη τήρησης από την πλευρά του δικαιούχου των μακροχρόνιων υποχρεώσεων και των υποχρεώσεων που προβλέπονται από διατάξεις της ενωσιακής ή εθνικής νομοθεσίας και συνδέονται με την ενισχυόμενη δράση, η χορηγηθείσα δημόσια ενίσχυση ανακτάται στο σύνολό της
2. Αλήθεια και ακρίβεια των στοιχείων που δηλώνει ο δικαιούχος προκειμένου να ενταχθεί ή να λάβει ενίσχυση .	1. Σε περίπτωση που ο δικαιούχος δηλώνει ψευδή στοιχεία ως αληθή προκειμένου να ενταχθεί στο πλαίσιο της Παρέμβασης, η αίτηση στήριξης απορρίπτεται και ο δικαιούχος δεν μπορεί να υποβάλλει νέα αίτηση στήριξης σε επόμενη προκήρυξη της ίδιας παρέμβασης. 2. Σε περίπτωση που ο δικαιούχος δηλώνει ψευδή στοιχεία ως αληθή προκειμένου να του καταβληθεί η εγκεκριμένη δημόσια ενίσχυση, η αίτηση πληρωμής απορρίπτεται ενώ στην περίπτωση που έχει ήδη χορηγηθεί δημόσια ενίσχυση αυτή ανακτάται εξ ολοκλήρου η απόφαση ένταξης ανακαλείται. Ο δικαιούχος δεν μπορεί να υποβάλλει νέα αίτηση στήριξης σε επόμενη προκήρυξη της ίδιας παρέμβασης.	
3. Υποβολή αίτησης πρώτης πληρωμής/προκαταβολής εντός της προθεσμίας που προβλέπεται στην παρ. 2 του άρθρου 12 της παρούσας ή μέχρι την ημερομηνία λήξης ληφθείσας παράτασης.	Σε περίπτωση που η αίτηση πρώτης πληρωμής δεν υποβληθεί εντός των προβλεπόμενων προθεσμιών, οι δικαιούχοι υποχρεούνται να υποβάλλουν αίτηση παραίτησης από την υλοποίηση της πράξης. Σε αντίθετη περίπτωση η ένταξη της πράξης ανακαλείται αυτοδίκαια και οι δικαιούχοι δεν μπορούν να υποβάλλουν νέα αίτηση στήριξης σε επόμενη προκήρυξη της ίδιας παρέμβασης.	

4. Τήρηση του καθοριζόμενου ποσοστού στο πρώτο αίτημα πληρωμής των αιτούμενων δαπανών/προκαταβολής επί του εγκεκριμένου προϋπολογισμού ή υποβολή νέας αίτησης εντός εξήντα (60) ημερολογιακών ημερών σε περίπτωση απόρριψης του αιτήματος πληρωμής λόγω μη τήρησης του καθοριζόμενου ποσοστού και πριν τη λήξη της ημερομηνίας παρέλευσης της προθεσμίας υποβολής	Σε περίπτωση μη τήρησης του καθοριζόμενου ποσοστού και μη υποβολής άπαξ νέας αίτησης με βάση τα απαιτούμενα ποσοστά, εντός εξήντα (60) ημερολογιακών ημερών από την απόρριψη της αίτησης πληρωμής /προκαταβολής και πριν τη λήξη της ημερομηνίας παρέλευσης της προθεσμίας υποβολής, ο δικαιούχος υποχρεούται να υποβάλλει αίτηση παραίτησης από την υλοποίηση πράξης. Σε αντίθετη περίπτωση η ένταξη της πράξης ανακαλείται αυτοδίκαια και τυχόν καταβληθέντα ποσά δημόσιας ενίσχυσης ανακτώνται σύμφωνα με την διαδικασία ανάκτησης αχρεωστήτως καταβληθέντων και ο δικαιούχος δεν μπορεί να υποβάλλει νέα αίτηση στήριξης σε επόμενη προκήρυξη της ίδιας παρέμβασης.	
5. Τήρηση χρονοδιαγράμματος υλοποίησης της πράξης.	Στην περίπτωση μη τήρησης του χρονοδιαγράμματος υλοποίησης της πράξης, και παρόδου εξάμηνης αποκλειστικής προθεσμίας κατά την οποία ο δικαιούχος δεν έχει ενημερώσει σχετικά τον ΕΦ και δεν έχει αιτηθεί παράταση δεόντως αιτιολογημένη, η πράξη θεωρείται ότι εγκαταλείφθηκε, η απόφαση ένταξης ανακαλείται και οι τυχόν καταβληθείσες ενισχύσεις ανακτώνται.	
6. Παραίτηση από τμήμα του επενδυτικού σχεδίου σε περίπτωση αδυναμίας ολοκλήρωσής του.	Σε περίπτωση που το τμήμα του έργου που υλοποιήθηκε δεν είναι λειτουργικό, η τυχόν καταβληθείσα δημόσια ενίσχυση ανακτάται και ανακαλείται η απόφαση ένταξης της πράξης στην Παρέμβαση, εκτός από τις περιπτώσεις λόγων ανωτέρας βίας.	
7. Διατήρηση περιουσιακών στοιχείων που ενισχύθηκαν	Σε περίπτωση μεταβίβασης των παγίων που ενισχύθηκαν στο πλαίσιο της Παρέμβασης χωρίς την άμεση αντικατάστασή τους από άλλα αντίστοιχα με τα ενισχυόμενα και σχετική ενημέρωση των αρμοδίων υπηρεσιών, ανακτάται η καταβληθείσα ενίσχυση.	Σε περίπτωση μεταβίβασης των παγίων που ενισχύθηκαν στο πλαίσιο της Παρέμβασης, χωρίς την άμεση αντικατάστασή τους από άλλα αντίστοιχα με τα ενισχυόμενα και χωρίς σχετική ενημέρωση των αρμοδίων υπηρεσιών, ανακτάται η δημόσια ενίσχυση που καταβλήθηκε για την απόκτηση των παγίων.
8. Μη πώληση παγίων που αντικαταστάθηκαν με την υλοποίηση της ενταγμένης πράξης, ως	Σε περίπτωση πώλησης των παγίων στοιχείων που ενισχύθηκαν στο πλαίσιο της Παρέμβασης ως παραγωγικού εξοπλισμού αξίας, η αναλογούσα δημόσια ενίσχυση αφαιρείται από την προς καταβολή	Σε περίπτωση πώλησης των παγίων στοιχείων που ενισχύθηκαν στο πλαίσιο της Παρέμβασης ως παραγωγικού εξοπλισμού αξίας, μέχρι και

παραγωγικός εξοπλισμός αξίας.	δημόσια ενίσχυση.	πέντε (5) έτη μετά την ολοκλήρωση της πράξης και την καταβολή της τελικής δόσης της δημόσιας ενίσχυσης, ανακτάται η δημόσια ενίσχυση που καταβλήθηκε για την απόκτηση των παγίων.
9. Εξόφληση τιμολογίου με τρόπο μη αποδεκτό από το εθνικό θεσμικό πλαίσιο	Σε περίπτωση εξόφλησης τιμολογίου με τρόπο μη αποδεκτό από το εθνικό θεσμικό πλαίσιο, το τιμολόγιο κρίνεται ως μη επιλέξιμο για ενίσχυση.	Σε περίπτωση εξόφλησης τιμολογίου με τρόπο μη αποδεκτό από το εθνικό θεσμικό πλαίσιο ανακτάται και στο σύνολό της, η δημόσια ενίσχυση που αντιστοιχεί στο συγκεκριμένο τιμολόγιο.
10. Διακοπή λειτουργίας της επιχείρησης/ενισχυόμενης δραστηριότητας		Σε περίπτωση που ο δικαιούχος διακόψει προσωρινά ή οριστικά τη λειτουργία της επιχείρησης ή της δραστηριότητας για την οποία έχει ενισχυθεί, ανακτάται η καταβληθείσα δημόσια ενίσχυση αναλογικά για τα έτη διακοπής της ενισχυθείσας δραστηριότητας.
11.Λειτουργία της ενισχυόμενης μονάδας σύμφωνα με την εγκεκριμένη δυναμικότητα βάσει της αίτησης στήριξης.		Σε περίπτωση μείωσης της δυναμικότητας λειτουργίας της ενισχυθείσας μονάδας σε ποσοστό μεγαλύτερο του 60% της εγκεκριμένης (το 60% υπολογίζεται από τον μέσο όρο της παραγωγής, από την ολοκλήρωση της πράξης και μέχρι την ημερομηνία ελέγχου) ανακτάται η καταβληθείσα δημόσια ενίσχυση αναλογικά για το ποσοστό της δυναμικότητας που υπολείπεται του 60%.
12. Νόμιμη λειτουργία της επένδυσης	Σε περίπτωση διαπίστωσης, μη νόμιμης λειτουργίας του δικαιούχου (λειτουργία χωρίς αδειοδοτήσεις, νοθεία παραγόμενων προϊόντων), ενημερώνεται η αρμόδια υπηρεσία και επιβάλλεται κύρωση ύψους 8% της δημόσιας ενίσχυσης.	Σε περίπτωση διαπίστωσης, μη νόμιμης λειτουργίας του δικαιούχου (λειτουργία χωρίς αδειοδοτήσεις, νοθεία παραγόμενων προϊόντων), ενημερώνεται η αρμόδια υπηρεσία και επιβάλλεται κύρωση ύψους 8% της δημόσιας ενίσχυσης

13. Διατήρηση παραγωγικής δραστηριότητας εντός Ένωσης ή μεταφορά της εκτός Ένωσης όπου επιτρέπεται		Σε περίπτωση μεταφοράς της παραγωγικής δραστηριότητας εκτός Ένωσης, ανακτάται πλήρως η καταβληθείσα δημόσια ενίσχυση.
14. Διατήρηση της ιδιότητας που καθιστά τον φορέα δικαιούχο της Παρέμβασης	Σε περίπτωση που ο φορέας απωλέσει την ιδιότητα που τον καθιστά δικαιούχο της Παρέμβασης ή απόφαση ένταξης ανακαλείται (εφόσον η επένδυση δεν έχει ακόμα ολοκληρωθεί) και η τυχόν καταβληθείσα δημόσια ενίσχυση ανακτάται σε κάθε περίπτωση.	
15. Χρήση του ποσού της προκαταβολής αποκλειστικά για την υλοποίηση της επένδυσης	Σε περίπτωση χρήσης του ποσού της προκαταβολής ή μέρους αυτού για άλλο σκοπό πλην της υλοποίησης πράξης, το ποσό αυτό ανακτάται άμεσα ως αχρεωστήτως καταβληθέν και η εγγυητική επιστολή καταπίπτει, στο μέρος του ποσού που δεν χρησιμοποιήθηκε για τον σκοπό της.	
ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΠΟΥ ΒΑΘΜΟΛΟΓΗΘΗΚΑΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΤΑΞΗ ΤΗΣ ΑΙΤΗΣΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ (σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 5 του άρθρου 8 της παρούσας)		
ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑΣ	ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ	ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ
1. Επεξεργασία βιολογικών πρώτων υλών ή πρώτων υλών παραγόμενων με μεθόδους φιλικές προς το περιβάλλον	Σε περίπτωση που κατά την υποβολή αιτήματος τροποποίησης ο δικαιούχος αιτείται τη μεταβολή των εν λόγω ποσοτήτων, το κριτήριο αναβαθμολογείται και εφόσον η νέα βαθμολογία της πράξης υπολείπεται της βαθμολογίας της τελευταίας ενταγμένης πράξης, η πράξη απεντάσσεται και τυχόν καταβληθείσες ενισχύσεις ανακτώνται.	Σε περίπτωση που ο δικαιούχος έχει λάβει βαθμολογία για το συγκεκριμένο κριτήριο, επιβάλλεται πρόστιμο 8% της εγκεκριμένης δημόσιας ενίσχυσης αν δεν επεξεργάζεται το αναφερόμενο στην αίτηση στήριξης ποσοστό, κάθε φορά που διαπιστώνεται μη τήρηση του κριτηρίου αυτού.
2. Παραγωγή προϊόντων ποιότητας	Σε περίπτωση που κατά την υποβολή αιτήματος τροποποίησης ο δικαιούχος αιτείται τη μεταβολή των εν λόγω ποσοτήτων, το κριτήριο αναβαθμολογείται και εφόσον η νέα βαθμολογία της πράξης υπολείπεται της βαθμολογίας της τελευταίας ενταγμένης πράξης, η πράξη απεντάσσεται και τυχόν καταβληθείσες ενισχύσεις ανακτώνται.	Σε περίπτωση που ο δικαιούχος έχει λάβει βαθμολογία για το συγκεκριμένο κριτήριο, επιβάλλεται πρόστιμο 8% της εγκεκριμένης δημόσιας ενίσχυσης αν δεν παράγει το αναφερόμενο στην αίτηση στήριξης ποσοστό, κάθε φορά που διαπιστώνεται μη τήρηση του κριτηρίου

		αυτού.
3. Προστασία του περιβάλλοντος, συμβολή στον μετριασμό και στην προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή (όπως εξοικονόμηση ενέργειας και χρήση ΑΠΕ)	Σε περίπτωση που κατά την υποβολή αιτήματος τροποποίησης ο δικαιούχος αιτείται την αλλαγή του προβλεπόμενου εξοπλισμού που συμβάλλει στην προστασία του περιβάλλοντος και βάσει του οποίου τεκμηριώνεται το ποσοστό εξοικονόμησης ενέργειας, το κριτήριο αναβαθμολογείται και εφόσον η νέα βαθμολογία της πράξης υπολείπεται της βαθμολογίας της τελευταίας ενταγμένης πράξης, η πράξη απεντάσσεται και τυχόν καταβληθείσες ενισχύσεις ανακτώνται.	Σε περίπτωση που ο δικαιούχος έχει λάβει βαθμολογία για το συγκεκριμένο κριτήριο, επιβάλλεται πρόστιμο 8% της εγκεκριμένης δημόσιας ενίσχυσης αν δεν τηρεί τα προβλεπόμενα στην αίτηση στήριξης, κάθε φορά που διαπιστώνεται μη τήρηση του κριτηρίου αυτού.
4. Χρήση καινοτομίας και νέων τεχνολογιών	Σε περίπτωση που κατά την υποβολή αιτήματος τροποποίησης ο δικαιούχος αιτείται τη μεταβολή των εν λόγω ποσοτήτων, το κριτήριο αναβαθμολογείται και εφόσον η νέα βαθμολογία της πράξης υπολείπεται της βαθμολογίας της τελευταίας ενταγμένης πράξης, η πράξη απεντάσσεται και τυχόν καταβληθείσες ενισχύσεις ανακτώνται.	Σε περίπτωση που ο δικαιούχος έχει λάβει βαθμολογία για το συγκεκριμένο κριτήριο, επιβάλλεται πρόστιμο 8% της εγκεκριμένης δημόσιας ενίσχυσης αν δεν τηρεί τα προβλεπόμενα στην αίτηση στήριξης, κάθε φορά που διαπιστώνεται μη τήρηση του κριτηρίου αυτού.
5. Εξοικονόμηση ύδατος	Σε περίπτωση που κατά την υποβολή αιτήματος τροποποίησης ο δικαιούχος αιτείται την αλλαγή του προβλεπόμενου εξοπλισμού που συμβάλλει στην εξοικονόμηση ύδατος και βάσει του οποίου τεκμηριώνεται το ποσοστό εξοικονόμησης ύδατος, το κριτήριο αναβαθμολογείται και εφόσον η νέα βαθμολογία της πράξης υπολείπεται της βαθμολογίας της τελευταίας ενταγμένης πράξης, η πράξη απεντάσσεται και τυχόν καταβληθείσες ενισχύσεις ανακτώνται.	Σε περίπτωση που ο δικαιούχος έχει λάβει βαθμολογία για το συγκεκριμένο κριτήριο, επιβάλλεται πρόστιμο 8% της εγκεκριμένης δημόσιας ενίσχυσης αν δεν τηρεί τα προβλεπόμενα στην αίτηση στήριξης, κάθε φορά που διαπιστώνεται μη τήρηση του κριτηρίου αυτού.
6. Διατήρηση / αύξηση θέσεων απασχόλησης.		Εάν διαπιστωθεί μείωση του αριθμού των δημιουργούμενων θέσεων απασχόλησης, σε σχέση με τις αναφερόμενες στην αίτηση στήριξης οι οποίες ελήφθησαν υπόψη για την ένταξη της αίτησης στο πρόγραμμα, ο ΕΦ προβαίνει σε ανάκτηση της δημόσιας ενίσχυσης, το ύψος της οποίας υπολογίζεται με τον ακόλουθο τρόπο: $E.Π. = [(A.Θ. * Y.Δ.) - Y.Θ.] * 5\% * Δ.Δ.$

		όπου: Α.Θ.= Αρχικά προβλεπόμενες Θέσεις εργασίας Υ.Θ.= Υφιστάμενες Θέσεις εργασίας Δ.Δ.= Ληφθείσα Δημόσια Ενίσχυση Υ.Δ.= Ποσοστό Υφιστάμενης Δυναμικότητας Ε.Π.= Επιβληθέν Πρόστιμο Σε περίπτωση που μετά την ολοκλήρωση της επένδυσης ο δικαιούχος λειτουργεί με μειωμένη δυναμικότητα (υφιστάμενη δυναμικότητα), για τον υπολογισμό των ενδεχόμενων κυρώσεων λαμβάνονται υπόψη οι θέσεις εργασίας που απαιτούνται για να λειτουργεί η μονάδα με τη μειωμένη δυναμικότητα (υφιστάμενες θέσεις εργασίας) και όχι οι προβλεπόμενες στην αίτηση στήριξης. Στην περίπτωση που ο δικαιούχος έχει δημιουργήσει περισσότερες θέσεις απασχόλησης από τις υφιστάμενες, δεν επιβάλλεται κύρωση.
7. Διατήρηση και ανάλωση των βαθμολογούμενων ιδίων κεφαλαίων κατά προτεραιότητα	1. Σε περίπτωση που κατά την υποβολή αιτήματος τροποποίησης ο δικαιούχος αιτείται τη μείωση των βαθμολογούμενων ιδίων κεφαλαίων, το κριτήριο αναβαθμολογείται και εφόσον η νέα βαθμολογία της πράξης υπολείπεται της βαθμολογίας της τελευταίας ενταγμένης πράξης, η πράξη απεντάσσεται και τυχόν καταβληθείσες ενισχύσεις ανακτώνται. 2. Σε περίπτωση που ο δικαιούχος αναλώσει ίδια βαθμολογούμενα κεφάλαια για δαπάνες εκτός της πράξης, το κριτήριο αναβαθμολογείται και εφόσον η νέα βαθμολογία της πράξης υπολείπεται της βαθμολογίας της τελευταίας ενταγμένης πράξης, η πράξη απεντάσσεται και τυχόν	

	καταβληθείσες ενισχύσεις ανακτώνται.	
8. Συμβολαιακή γεωργία	Σε περίπτωση που κατά την υποβολή αιτήματος τροποποίησης ο δικαιούχος αιτείται τη μεταβολή των εν λόγω ποσοτήτων, το κριτήριο αναβαθμολογείται και εφόσον η νέα βαθμολογία της πράξης υπολείπεται της βαθμολογίας της τελευταίας ενταγμένης πράξης, η πράξη απεντάσσεται και τυχόν καταβληθείσες ενισχύσεις ανακτώνται.	Σε περίπτωση που ο δικαιούχος έχει λάβει βαθμολογία για το συγκεκριμένο κριτήριο, επιβάλλεται πρόστιμο 8% της εγκεκριμένης δημόσιας ενίσχυσης αν δεν επεξεργάζεται το αναφερόμενο στην αίτηση στήριξης ποσοστό πρώτων υλών, κάθε φορά που διαπιστώνεται μη τήρηση του κριτηρίου αυτού.
9. Μείωση του αποτυπώματος άνθρακα	Σε περίπτωση που κατά την υποβολή αιτήματος τροποποίησης ο δικαιούχος αιτείται τη μεταβολή των προβλεπομένων στην αίτηση στήριξης, το κριτήριο αναβαθμολογείται και εφόσον η νέα βαθμολογία της πράξης υπολείπεται της βαθμολογίας της τελευταίας ενταγμένης πράξης, η πράξη απεντάσσεται και τυχόν καταβληθείσες ενισχύσεις ανακτώνται.	Σε περίπτωση που ο δικαιούχος έχει λάβει βαθμολογία για το συγκεκριμένο κριτήριο, επιβάλλεται πρόστιμο 8% της εγκεκριμένης δημόσιας ενίσχυσης αν δεν τηρεί τα προβλεπόμενα στην αίτηση στήριξης, κάθε φορά που διαπιστώνεται μη τήρηση του κριτηρίου αυτού.

Άρθρο 19

Έναρξη ισχύος - Δημοσίευση

Η ισχύς της παρούσας αρχίζει με τη δημοσίευσή της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Η απόφαση αυτή αναρτάται και είναι διαθέσιμη στους δικτυακούς τόπους του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων www.minagric.gr , www.agrotikianaptixi.gr και στον www.diavgia.gr.

**Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ
ΤΡΟΦΙΜΩΝ**

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΑΡΑΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ
ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΑΙΤΗΣΗΣ ΠΛΗΡΩΜΗΣ

1. Αντίγραφο πολεοδομικής άδειας με τις αναθεωρήσεις της στην περίπτωση υφιστάμενων κτιριακών εγκαταστάσεων σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία (ΜΟΝΟ ΣΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΑΙΤΗΣΗ ΠΛΗΡΩΜΗΣ)
2. Έγκριση δόμησης στην περίπτωση κατασκευής νέου κτιρίου σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία (ΜΟΝΟ ΣΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΑΙΤΗΣΗ ΠΛΗΡΩΜΗΣ)
3. Άδεια δόμησης στην περίπτωση κατασκευής νέου κτιρίου σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία (ΜΟΝΟ ΣΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΑΙΤΗΣΗ ΠΛΗΡΩΜΗΣ)
4. Άδεια εργασιών μικρής κλίμακας στην περίπτωση εκσυγχρονισμού υφιστάμενων κτιριακών εγκαταστάσεων σύμφωνα με την κείμενη (ΜΟΝΟ ΣΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΑΙΤΗΣΗ ΠΛΗΡΩΜΗΣ)
5. Πόρισμα ελεγκτών δόμησης (ΠΟΔ) σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία (ΜΟΝΟ ΣΤΗΝ ΤΕΛΙΚΗ ΑΙΤΗΣΗ ΠΛΗΡΩΜΗΣ)
6. Πιστοποιητικό ελέγχου κατασκευής (ΠΕΚ) σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία (ΜΟΝΟ ΣΤΗΝ ΤΕΛΙΚΗ ΑΙΤΗΣΗ ΠΛΗΡΩΜΗΣ)
7. Βεβαίωση απαλλαγής από τη τμήμα δόμησης του οικείου Δήμου για μικρής κλίμακας τροποποιήσεις σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία (ΜΟΝΟ ΣΤΗΝ ΤΕΛΙΚΗ ΑΙΤΗΣΗ ΠΛΗΡΩΜΗΣ)
8. Άδεια εγκατάστασης μηχανολογικού εξοπλισμού σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία (ΜΟΝΟ ΣΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΑΙΤΗΣΗ ΠΛΗΡΩΜΗΣ)
9. Αντίγραφο της αίτησης για την έκδοση της άδειας εγκατάστασης και του σχετικού ερωτηματολογίου στις αρμόδιες υπηρεσίες εφόσον δεν έχει εκδοθεί μέχρι την ημερομηνία της αίτησης πληρωμής στο ΟΠΣΚΕ (ΜΟΝΟ ΣΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΑΙΤΗΣΗ ΠΛΗΡΩΜΗΣ)
10. Υπεύθυνη δήλωση του δικαιούχου για την άμεση προσκόμιση της άδειας εγκατάστασης (ΜΟΝΟ ΣΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΑΙΤΗΣΗ ΠΛΗΡΩΜΗΣ)
11. Άδεια λειτουργίας της ενισχυθείσας μονάδας σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία ((ΜΟΝΟ ΣΤΗΝ ΤΕΛΙΚΗ ΑΙΤΗΣΗ ΠΛΗΡΩΜΗΣ)
12. Αντίγραφο της αίτησης για την έκδοση της άδειας λειτουργίας στις αρμόδιες υπηρεσίες εφόσον δεν έχει εκδοθεί μέχρι την ημερομηνία της αίτησης πληρωμής στο ΟΠΣΚΕ (ΜΟΝΟ ΣΤΗΝ ΤΕΛΙΚΗ ΑΙΤΗΣΗ ΠΛΗΡΩΜΗΣ)
13. Υπεύθυνη δήλωση του δικαιούχου για την άμεση προσκόμισή της άδειας λειτουργίας (ΜΟΝΟ ΣΤΗΝ ΤΕΛΙΚΗ ΑΙΤΗΣΗ ΠΛΗΡΩΜΗΣ)
14. Επιμετρήσεις πολιτικών μηχανικών για τις κτιριακές εγκαταστάσεις ή μηχανολόγων μηχανικών για τις μηχανολογικές Εγκαταστάσεις
15. Τεχνική έκθεση αφανών εργασιών μόνο εφόσον περιλαμβάνονται τέτοιες εργασίες στο αίτημα πληρωμής
16. Τεχνική έκθεση φυσικού αντικειμένου (ΣΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΚΑΙ ΣΤΙΣ ΕΝΔΙΑΜΕΣΕΣ ΠΛΗΡΩΜΕΣ)
17. Έκθεση ολοκλήρωσης πράξης (ΜΟΝΟ ΣΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΑΙΤΗΣΗ ΠΛΗΡΩΜΗΣ)
18. Αντίγραφο του βιβλίου καταχώρισης ή της καρτέλας των πραγματοποιηθεισών δαπανών
19. Αναλυτική καρτέλα προμηθευτών
20. Αντίγραφο κίνησης του διακριτού λογαριασμού μέσω του οποίου εξοφλούνται οι δαπάνες της αίτησης στήριξης
21. Αντίγραφο κίνησης των λοιπών λογαριασμών μέσω των οποίου εξοφλούνται οι δαπάνες της αίτησης στήριξης εφόσον στην υποβληθείσα αίτηση πληρωμής έχουν εξοφληθεί δαπάνες και εκτός διακριτού

- 22.** Αντίγραφο κίνησης του έντοκου λογαριασμού προκαταβολής στην περίπτωση που ο δικαιούχος έχει λάβει προκαταβολή
- 23.** Κατάσταση συναλλαγών μέσω του διακριτού λογαριασμού και των λοιπών λογαριασμών μέσω των οποίων εξοφλήθηκε το σύνολο των δαπανών της υποβληθείσας αίτησης πληρωμής
- 24.** Κατάσταση συναλλαγών μέσω του διακριτού έντοκου λογαριασμού στην περίπτωση που ο δικαιούχος έχει λάβει προκαταβολή
- 25.** Επικυρωμένο αντίγραφο του συμβολαίου συνάψεως δανείου (ΜΟΝΟ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΣΥΝΑΨΗΣ ΔΑΝΕΙΟΥ)
- 26.** Βεβαίωση εκταμιεύσεων των δόσεων του δανείου (ΜΟΝΟ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΣΥΝΑΨΗΣ ΔΑΝΕΙΟΥ)
- 27.** Παραστατικά δαπανών
 1. Εξοφλημένα τιμολόγια
 2. Δελτία αποστολής (εφόσον υπάρχουν)
 3. Εξοφλημένες αποδείξεις παροχής υπηρεσιών
 4. Συμβάσεις ανάθεσης έργου ή προμηθειών (ιδιωτικά συμφωνητικά)
 5. Αποδεικτικά κατάθεσης
 6. Επιταγές
 7. Εξοφλητικές αποδείξεις
 8. Αποδεικτικά κατάθεσης παρακρατηθέντος φόρου
 9. Δήλωση απόδοσης παρακρατημένου φόρου εισοδήματος, εργολάβων
- 28.** Βεβαίωση προμηθευτή για την απόκτηση κυριότητας του εξοπλισμού και το καινούργες και αμεταχείριστο του εξοπλισμού
- 29.** Βεβαίωση προμηθευτή με τους σειριακούς αριθμούς των μηχανημάτων
- 30.** Πιστοποιητικό κτηνιατρικής υπηρεσίας, όπου απαιτείται (ΜΟΝΟ ΣΤΗΝ ΤΕΛΙΚΗ ΑΙΤΗΣΗ ΠΛΗΡΩΜΗΣ)
- 31.** Υ.Δ. του Ν. 1599/86 για την εγκυρότητα των παρεχόμενων πληροφοριών και το προσωπικό που χρησιμοποιήθηκε στην επένδυση
- 32.** Υ.Δ. του Ν. 1599/86 για την τήρηση των όρων επιλεξιμότητας και των κριτηρίων επιλογής
- 33.** Δικαιολογητικά που αφορούν σε προϋποθέσεις και όρους ένταξης
- 34.** Βεβαίωση παύσης λειτουργίας των υφιστάμενων εγκαταστάσεων στην περίπτωση μετεγκατάστασης και συγχώνευσης μονάδων (ΜΟΝΟ ΣΤΗΝ ΤΕΛΙΚΗ ΑΙΤΗΣΗ ΠΛΗΡΩΜΗΣ)
- 35.** Ισολογισμοί τριών τελευταίων διαχειριστικών ετών με υπολογισμό δείκτη ή δεικτών, μη προβληματικότητας
- 36.** Δήλωση ΜΜΕ (ΕΜΕ και κύκλος εργασιών για τα τρία τελευταία διαχειριστικά έτη)
- 37.** Πιστοποιητικό ΓΕΜΗ με μνεία στην υφιστάμενη κατάσταση
- 38.** Οποιοδήποτε άλλο στοιχείο κριθεί απαραίτητο ή ορίζεται με εγκύκλιο του ΟΠΕΚΕΠΕ